

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Først og fremmest vil jeg erklære mig enig med fru Sonja Mikkelsen. Jeg skal bare oplyse, at der faktisk er nogle, der har gjort noget for det. På naturvidenskab i København, på DTU og på AUC har man faktisk forsøgt at få flere kvinder ind. Det har de sandelig også hårdt brug for, for det er kønsmæssigt utrolig skævt sammensatte arbejdspladser.

Det, de gør, er ikke at opslå stillinger udelukkende til kvinder, det er en dårlig idé, men det er at opslå det, der hedder postdoktorale stillinger, det vil sige midlertidige stillinger, for at give kvinder en chance for at kvalificere sig til et permanent job, og når det er sket, kommer de ind på lige fod selvfølgelig. Det skal enhver.

Jeg mener, at det er den slags ting, vi skal have mere af. Det er også det, jeg tror at ministeren lagde op til. For det første går vi nemlig glip af en meget stor del af talentmassen, cirka halvdelen, når vi ikke har kvinder med, og for det andet er det jo en selvforstærkende proces, for enhver ved, at i samme øjeblik der er en synlig kvindelig forsker, så kommer der en stribe af kvindelige forskerstuderende, der følger hende. Hvis man kun ser mænd, så kommer kvinderne ikke.

Der er altså også den mekanisme, at mænd tænker som mænd og har lidt lettere ved at se begavelse hos andre mænd end hos kvinder. Begge fænomener virker, og derfor er det altså centralt at få nogle kvinder frem og gjort dem synlige, ligesom det er sket i politik. For få år siden var det jo sådan, at der kun skulle være en kvinde hist og her. Nu er man nået frem til – ikke en jævn fordeling, men noget, der trods alt ligner 2 til 1, og nu er det jo en fuldkommen naturlig ting. Der er ingen, der kunne forestille sig, at vi skulle have en ren mandssal her. Enhver vil vide, at der ville være nogle erfaringer, vi gik glip af, og at vi således fik et dårligt resultat ud af det. Sådan er det også inden for forskningen.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Blot den bemærkning, at vi har set, at mange virksomheder aktivt gør en indsats for at tiltrække dygtige kvinder også til deres lederstillinger. Det, der har været problemet i den videnskabelige del af vores verden, er, at der har været fuldstændig mangel på aktivitet for at motivere de dygtige kvinder, som kunne have

en forskerkarriere og et væsentligt potentiale i sig.

Nu er der ved at ske noget rundt omkring, og vi fik for 3 år siden et løfte fra undervisningsministeren om en redegørelse for, hvordan det ser ud, om vi kan se i statistikkerne, at den aktivitet, man har sat i værk, virker, og så må vi jo tage stilling til, om den er tilstrækkelig, eller om nye midler skal tages i brug, for at man aktivt kan begynde i større udstrækning at tiltrække de dygtige kvinder til forskerkarrierer.

Og så skal fru Annette Just jo ikke gøre børnefødsler til en større hindring, end de reelt er.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Jeg skal ikke gøre denne debat om det kønspolitiske meget længere. Det var sådan set ikke den debat, jeg ønskede. Det startede jeg også med at sige. Jeg ønskede, at vi skulle sikre, at vi får udnyttet det kvalitetspotentiale, der er, til at styrke dansk forskning.

Når vi ser på de unges søgning til de videregående uddannelser, der kan føre frem til en forskerkarriere, ser det ikke så galt ud med kønsbalancen. Problemet er, at derefter ser det voldsomt slemt ud. Derfor skal der gøres noget aktivt for at sikre, at flere af dem, der har den kvalitet, også når de kommer til slutningen af deres uddannelse, bliver fanget op og går videre i en aktiv forskerkarriere.

Det kunne være et løft af det videnskabelige grundlag for udvikling af kvalitet i vores samfund. Derfor er det rigtigt, som hr. Kjeld Rahbæk Møller var inde på, at det initiativ, der er taget af forskningsrådene, bygger på midlertidige lektorater, der skal sikre, at stigningen i antallet af kvinder i dansk forskning kan finde sted.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forhandling om redegørelse nr. R 18: Forskningsministerens IT-politiske redegørelse 1996 af 30. april 1996.

(Redegørelsen anmeldt 30/4 96. Redegørelsen givet 30/4 96. Meddelelse om forhandling 30/4 96).

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Det er anden gang, vi får en redegørelse fra regeringen til Folketinget om informationsteknologipolitikken, og som sidste år er den også denne gang ledsaget af en meget omfattende handlingsplan.

Socialdemokratiet er enig i den strategi, regeringen har valgt, nemlig at tage tyren ved hornene og erkende, at informationsteknologien er over os, og at det nu gælder om at få det bedste ud af det, at udnytte mulighederne til fordel for befolkningen i almindelighed og til fordel for landets konkurrenceevne.

Det indebærer også en aktiv indsats for at hindre en uacceptabel udvikling, hvor informationsteknologien sætter skel i befolkningen. Den meget omfattende handlingsplan vidner om, at regeringen med forskningsministeren i spidsen har sat sig for, at det skal lykkes.

Jeg har ved en anden lejlighed skullet redegøre for og kommentere den handlingsplan, som regeringen arbejder efter, og selv om jeg gjorde det meget kortfattet, tog det alligevel det meste af en time – blot for at sige, at det ganske enkelt ikke er muligt at kommentere alle dele af redegørelsen og handlingsplanen her i dag. Jeg vil derfor koncentrere mig om nogle enkelte områder, hvor vi i Socialdemokratiet lægger særlig vægt på indsatsen.

I Socialdemokratiet er vi meget optaget af, at informationsteknologien ikke giver nye skel i befolkningen eller uddyber eksisterende skel. Regeringen har sammen med Kommunernes Landsforening haft et udvalgsarbejde i gang om, hvordan informationsteknologien kan indføres i folkeskolen og dermed give adgang til informationsbaseret undervisning for alle børnene.

Kommunerne har ansvaret for folkeskolen og derfor også for investeringerne i den ny teknologi, men overordnet har vi en klar samfundsmæssig interesse i, at der er fælles fodslag med hensyn til at give børnene og lærerne de nye redskaber, som informationsteknologien er, i hænde.

Det fælles udvalg med deltagelse af Kommunernes Landsforening og regeringen er enig om, at der er et behov for at investere i 12.500 computere om året frem til årtusindskiftet. Det er en fordobling i forhold til i dag, og for at nå målet med én computer for hver 5 til 10 elever i folkeskolen er det altså nødvendigt. Nu vil det så komme til at indgå i de økonomiske forhandlin-

ger imellem regeringen og kommunerne, som føres her i forsommeren om, hvordan pengene til formålet skal skaffes, for det er jo ikke små midler, vi taler om.

Men at indføre teknologibaseret undervisning i folkeskolen er ikke kun et spørgsmål om tilgængelighed til teknik, at computere er til stede. Med computere og det folkeskolenet, som regeringen også har i sin handlingsplan, får eleverne adgang til alle mulige usorterede, ikke-kvalitetsbedømte informationer. Derfor er det væsentligt, som også den nye folkeskolelov giver plads til at udvikle elevernes kritiske sans over for de informationer, de får.

Det er væsentligt, at den danske pædagogiske tradition bliver afspejlet i det software, der bruges i folkeskolen, herunder at det gennem kvalificeret, fagkyndig rådgivning sikres, at der er kvalitet, og at der er den slags rådgivning tilgængelig for forfattere og for udviklere af software og andre IT-baserede undervisningsmidler, som vi også kender det fra lærebogen.

Det er også væsentligt, at folkeskolens lærere tilbydes efteruddannelse i teknologibaseret undervisning, herunder i at styrke udviklingen af elevernes kritiske sans. I den sammenhæng er det også væsentligt at få fornyet læreruddannelsen i det lys, og som det fremgår, arbejder undervisningsministeren også med det.

Jeg skal også nævne det nye Center for Teknologistøttet Uddannelse, der specielt skal bidrage til netop at udvikle læreruddannelsen og efteruddannelsen for folkeskolens lærere, så informationsteknologisk støttet undervisning i folkeskolen kan blive en realitet til gavn for alle børn. Her lægger vi også i Socialdemokratiet vægt på, at det bliver til gavn for alle børn, ikke alene for de børn, som har adgang til informationsteknologi hjemme, men også for de børn, som ikke har adgang til informationsteknologi derhjemme, samt at den også i høj grad bliver brugt til at styrke de bogligt svage og de handicappede børn i undervisningen.

Når det gælder om at modvirke, at der opstår et skel i den voksne befolkning, er der to hovedveje: den etablerede voksen- og efteruddannelse som den ene og folkeoplysningen som den anden. Informationsteknologi må således også finde vej som støtte for voksen- og efteruddannelsen. Det skal jeg så i øvrigt ikke kommentere yderligere, men gå videre til folkeoplysningen, for det er noget af det, der ikke er skrevet så voldsomt meget om – hverken i redegørelsen eller i handlingsplanen.

Det er også vigtigt, at man bruger informationsteknologien inden for folkeoplysningen, fordi man her kan nå nogle målgrupper i den voksne befolkning, som ikke på anden måde modtager undervisning og dermed ikke på anden måde end via den vej, som undervisningen er, stifter bekendtskab med informationsteknologien. Det gælder også den ældre del af befolkningen, som har forladt arbejdsmarkedet, og som derfor heller ikke ad den vej bliver brugere af informationsteknologien.

Folkeoplysningsforbundene må gøres interesseret i at bringe informationsteknologien ind i aftenskolerens undervisning – det gælder også den del, der er mere hobby- og interessebetonet – for at give de voksne, der bruger aftenskolerne, kendskab til og mulighed for at få erfaring med at bruge informationsteknologien, så de ad den vej inspireres til at bruge IT i andre sammenhænge. Hvem siger, at fru Christensen, der undervises i patchwork, ikke kan have glæde af at finde og bytte mønstre eller hente instruktion på Internettet?

Socialdemokratiet ønsker, at regeringen som en del af handlingsplanen tager et initiativ i den retning, som er beskrevet her.

Mange aftenskoler holder til i folkeskolen, og ad den vej kan folkeskolens investeringer i ny teknologi også komme folkeoplysningen til gode, og dermed kan vi få dobbelt glæde af de midler, der investeres på området, hvis altså viljen er til stede.

Med i redegørelsen er der et uddybende bilag om etablering af et borgerkort. I Socialdemokratiet lægger vi afgørende vægt på, at et borgerkort bliver et tilbud, som den enkelte borger selv vælger at bruge, f.eks. fordi man ønsker at betjene sig af elektronisk kommunikation med myndighederne og også ønsker at skaffe sig adgang til informationer om, hvad der står i de offentlige registre om én.

Men det er vigtigt at understrege, at et borgerkort ikke skal give nye muligheder for myndighederne til f.eks. registersammenkøringer eller på anden måde gøre brug af registre end dem, der er tilsigtet i forvejen. Det er væsentligt at understrege, at borgerkortet er borgernes kort og ikke systemets kort. Det lægger vi megen vægt på i Socialdemokratiet.

I den sammenhæng er det også værd at nævne edb-sikkerheden, og det er vigtigt, at vi får det signal fra forskningsministeren, at man nu vil arbejde med et lovfundament for edb-sikkerheden i denne sammenhæng. Det skal give

tryghed for den enkelte og dermed også skabe forudsætninger for, at man kan gennemføre elektronisk kommunikation med myndighederne, som har bindende karakter, dvs. også forsynet med elektronisk underskrift, så man også ad den vej kan sikres adgang til registre uden at være nervøs for, at uvedkommende får adgang.

Det er også nødvendigt at arbejde med sikkerheden på området af hensyn til udvekslingen af elektroniske dokumenter. Det er jo i høj grad noget, som vil have interesse for erhvervslivet, og man arbejder også dér med en række standarder, som kan bruges i den sammenhæng; det synes jeg er utrolig værdifuldt og et vigtigt arbejde.

I øjeblikket har vi en lovgivning om teleliberalisering under behandling, og dér lægger vi fra Socialdemokratiets side vægt på at sikre den enkelte, uanset hvor man bor i landet, adgang til at kommunikere og også at kunne gøre det til acceptable priser.

En problemstilling, der ikke er nævnt i redegørelsen eller i handlingsplanen, men som jeg finder det er på sin plads at nævne, er den tekniske formåen. Det er sjældent, man som bruger af en computer oplever, at den kan det, der egentlig er stillet i udsigt. Som brugere må vi snart spørge, om der sker et systematisk oversalg af computeres muligheder i forhold til det, de faktisk kan i praksis – og dermed, om der sker en systematisk overtrædelse af markedsføringsloven.

Det er muligvis et anliggende, der mere retter sig mod Forbrugerombudsmanden og erhvervsministeren end mod forskningsministeren, og det er også sagt delvis i sjov, men det går jo f.eks. ikke at etablere et elektronisk Statstidende, hvis teknikken til at bruge de elektroniske udgaver er for ringe og ustabil, når det kommer til stykket.

Jeg går ud fra, at forskningsministeren og regeringen er opmærksomme på, at der er en sammenhæng mellem den hastighed, hvormed man går frem med IT-handlingsplanen, og så teknikken reelle formåen.

Selv om jeg har koncentreret mig om nogle ganske få punkter i handlingsplanen, skal jeg hermed tilkendegive, at der er fuld opbakning fra Socialdemokratiet til hele den reviderede handlingsplan som grundlag for regeringens initiativ i det kommende år.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Det er iværksætterne, som på markedet og dermed under konkurrence skaber den teknologiske udvikling og dermed også den informationsteknologiske udvikling, som her med regeringens informationsteknologiske redegørelse er sat til debat.

Regeringer kan understøtte den udvikling, vi oplever, men de kan ikke lede den. Regeringer hører hjemme på sidelinjen som linjedommere og som medlemmer af heppekoret for udviklingen. På selve banen er det markedsaktørerne og ikke mindst forbrugerne, som sætter dagsordenen.

Regeringer slipper sjældent heldigt af sted med at styre udviklingen. Et meget godt eksempel er Japans berømte Ministerium for Handel og Industri, MITI, som har flere meget store fiaskoer bag sig, selv om de jo ellers fra norges side berømmes som værende det sted, hvor man skal se hen, når man skal se på en fremsynet industripolitik.

Bare for at nævne tre af de store fiaskoer: I sin tid i halvtredserne, fortalte man SONY, at transistorer var sandelig ikke noget, man skulle beskæftige sig med. Og senere hen i 1980'erne har det jo været supercomputere, som man forsøgte at få den japanske industri til at arbejde med og putte masser af penge i – også det, der hedder high-definition-tv. Det blev begge gange store fiaskoer med hensyn til evnen til at styre udviklingen, fordi udviklingen blev sat af markedet og helt andre steder.

Vi finder i Venstre, at der er god grund til at hæfte sig ved de karakteristika, som den informationsteknologiske udvikling har, for den informationsteknologiske udvikling understøtter nogle værdier, som vi i Venstre sætter stor pris på. Den understøtter for det første den enkeltes valgfrihed, for det andet markedsökonomien, for det tredje decentraliseringen, for det fjerde miljøfremskridtet, og for det femte betyder det mindre bureaukrati.

For at starte med det første: valgfrihed. Det er klart, at den enkelte gennem den nye informationsteknologi har langt bedre adgang til viden og dermed langt bedre mulighed for at leve sit eget liv og træffe sine egne valg som en oplyst forbruger og oplyst enkeltperson.

Når det gælder markedsökonomien og konkurrencen, så var det jo før i tiden sådan, hvis vi går tilbage til 1930'erne og 1950'erne, hvor vi havde den virkelig afgørende industrialisering i Danmark, at man kunne tale om stordriftsfor-

dele. Hver gang man fordoblede sin produktionskapacitet, så steg som en tommelfingerregel produktiviteten med i hvert fald en tredjedel. Der var virkelig tale om, at når man fik større fabrikker, hvad enten det var cement- eller stålproduktion, så havde man stordriftsfordele.

I dag burde vi nærmest tale om smådriftsfordele, nemlig om de fordele, som de små virksomheder har med den moderne informationsteknologi, med de moderne computere, hvor de nemt kan omstille sig fra at producere det ene til at producere det andet. Vi kan også i dag se, hvordan erhvervsstrukturen har forandret sig. Vi kan også se, når det gælder om at understøtte markedsudviklingen, hvordan de naturlige monopoler er forsvundet. Det gælder inden for telekommunikation, men det gælder også på andre områder. Og vi kan se, hvordan grænserne med mulighederne for international kommunikation forsvinder. Den ny teknologi styrker markedet og styrker konkurrencen.

Den nye teknologi styrker også decentraliseringen. Det siger sig selv, at når den enkelte borger kan løse langt flere opgaver selv, fordi borgeren har langt lettere adgang til information, så kan vi også – specielt inden for den offentlige sektor – decentralisere langt flere ting. Lokale enheder og lokale myndigheder kan også i dag løse langt flere ting selv gennem den viden, de kan få adgang til.

Når det gælder miljøområdet, så er det klart, at det er den nye teknologi, der giver nogle helt unikke muligheder for at nedsætte ressourceforbruget. Det er muligheder, som vi allerede har kunnet se af den måde, som industrien og andre fungerer på, og der er endda økonomer, som har hævdet og underbygget, at vi sandsynligvis slet ikke forbrugsmæssigt i den vestlige verden er i stand til at følge med de nye ressourcebesparende teknologier, som er et resultat af informationsteknologien.

Endelig er der spørgsmålet om bureaukratiet. Der er nogle, der tror, at fordi vi får en mere kompliceret verden med den nye informationsteknologi, så skal vi også have flere regler. Tværtimod, for jo mere kompliceret verden bliver, jo enklere regler, jo mere gennemskuelige regler har vi brug for. Frem for kommandoer, der fortæller os, hvor vi skal gå hen, hvor borgerne skal gå hen, har vi brug for let forståelige færdselsregler.

Den nye teknologi muliggør og nødvendiggør markedsökonomiske reformer, fordi vi jo lever i en verden med konkurrence, hvor vi her-

hjemme skal konkurrere med andre lande. Beskyttede markeder og stivnede strukturer må liberaliseres, og velfærdsstaten må reformeres, hvis vi herhjemme skal kunne følge med andre lande, og her tænker jeg specielt på USA og de asiatiske lande.

Regeringens informationsteknologiske redegørelse tror efter Venstres opfattelse for meget på, at regeringen kan styre udviklingen, sætte dagsordenen og underkender eller undervurderer altså den dynamik, der er i markedet.

Jeg kan fuldt ud dele – for at komme med nogle eksempler – den entusiasme, som regeringen har, når det gælder Internettet. Det er virkelig noget, som vil komme til at betyde noget i fremtiden. Men kan vi være sikre på, hvis vi bare går 10 år frem i tiden, at Internettet virkelig er det store medium? Kan vi være sikre på, at der ikke opstår andre net, som vil have andre tekniske specifikationer, f.eks. når det gælder video og andre ting, som vil udkonkurrere Internettet? Det kan vi ikke. Derfor bør udbygningen af Internet og andre ting overlades så meget som muligt til markedet.

Når det gælder EDI, så frygter vi i Venstre, at regeringen måske forsøger at presse erhvervslivet for meget til at acceptere forskellige standarder og acceptere, at det er EDI, man skal bruge i den fremtidige kommunikation. Lad nu tingene gå deres naturlige gang, så vil EDI selvfølgelig også finde sit indpas i erhvervslivet.

Endelig er der de lovforslag om elektronisk sikkerhed, som regeringen vil komme med. Det er i orden, at myndighederne stiller krav til, hvordan og hvorledes dokumenter skal udveksles med det offentlige, men når det gælder de standarder, som skal gælde for transaktionerne mellem borgerne, mellem virksomhederne, så synes vi, at vi skal lade det være op til folk selv at finde frem til det.

Regeringen har også en meget stor bekymring for en opdeling i et A-hold og et B-hold. Det er i og for sig også i orden at prøve at sikre, når det gælder om at styrke uddannelsen, specielt vores uddannelsessystem, at også bunden får mulighed for at få adgang til informationsteknologien. Men den meget – og det går jo igen hele vejen igennem i redegørelsen – store fremhævelse af det her kan måske blive lidt for meget af en ledestjerne for regeringen. Vi synes i hvert fald, at man her nok er gået for vidt i den meget, meget kraftige sondring mellem et A- og et B-hold.

Når det drejer sig om de mere konkrete spørgsmål i forhold til informationsteknologien, så synes vi i Venstre, at man, når det gælder den offentlige sektor, skal overlade mest muligt til de enkelte institutioner. De skal selv bestemme, hvad det er for en informationsteknologi, der skal anvendes. Når det gælder folkeskolen, så lad de enkelte institutioner selv bestemme, hvordan og hvorledes de vil bruge midlerne. Her savner vi konkret handling frem for, at man bare vil løse de problemer, der er på området, ved forhandlingerne med kommunerne.

Når det gælder IT og de handicappede, så kan Venstre helt og fuldt støtte regeringens politik på området. Og vi vil gerne rose, at forskningsministeren ved adskillige lejligheder har fremhævet, hvordan og hvorledes den moderne teknologi kan hjælpe de handicappede.

Sammenfattende er det Venstres opfattelse, at regeringen har alt for lidt at byde på, når det gælder forståelsen af, at det er markedet, der driver den informationsteknologiske udvikling, og det er vel også derfor, at regeringen i så ringe grad har blik for de muligheder, som den nye informationsteknologi giver borgerne i form af valgfrihed, i form af markedsøkonomi, i form af decentralisering, i form af miljøforbedringer og i form af afbureaukratisering.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

IT er et godt eksempel på, at Venstres politik er bygget på kviksand. Det blev f.eks. nævnt af hr. Løgstrup Madsen, at man var imod monopoler. Men sagen er jo sådan set, at de steder i verden, hvor man har gjort mest med hensyn til en teleliberalisering, har det overhovedet ikke fjernet telemonopoler.

Det blev også nævnt, at udviklingen af transistorer skulle skyldes markedet. Nej, overhovedet ikke. Det skyldes prioriteringer enten i monopoler eller i statsligt regi. Sådan har det været med de fleste større udviklinger på informationsområdet. Det har enten været statslige prioriteringer, hvor man har satset mange penge i lang tid, eller store monopoler. Det har ikke noget at gøre med markedet, for store monopoler kan ikke på forhånd vide, at der er et marked for det, de bruger mange milliarder kroner til at forske i, og staten kan heller ikke vide det for den sags skyld.

Når det drejer sig om Internettet, så er det jo i sin tid blevet udviklet af det amerikanske for-

svarsministerium. Det er ikke markedet. Det har ikke noget at gøre med den frie konkurrence eller noget som helst. Der var helt andre hensigter. At det så, som det tit er med forskning og udvikling, fører til nogle andre ting, er noget helt andet.

Så jeg synes, at hr. Løgstrup Madsens og Venstres knæfald for markedet og markedsökonomien bare viser, i hvert fald når det drejer sig om IT-området, at de bygger på kviksand.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg lyttede også med en stor interesse til den lovprisning af markedet, som vi her var vidne til fra liberalisten hr. Løgstrup Madsen. Jeg tror såmænd heller ikke, at regeringen tror, at den kan styre markedet. I Socialdemokratiet tror vi heller ikke, at vi kan styre markedet, men vi kan regulere markedet, og vi kan sikre, at de ulemper, der følger af markedskræfterne, ikke slår igennem, så vi får yderligere skel i befolkningen.

Jeg vil gerne spørge hr. Løgstrup Madsen: Hvordan får markedet indført informationsteknologien i folkeskolen, så vi sikrer, at alle børn, uanset hvilket hjem de kommer fra, får adgang til informationsteknologien?

Hvordan kan markedet sikre en decentralisering, hvor den enkelte har bedre muligheder for selv f.eks. at løse sine opgaver i forhold til det offentlige, hvis man overhovedet ikke kan kommunikere elektronisk med den offentlige sektor?

Hvordan kan der forenkles ved virksomhedernes kommunikation med det offentlige, hvis man heller ikke ad den vej kan kommunikere elektronisk med den offentlige sektor?

Hvis de initiativer, der ligger i det efterspørgselstræk, som også staten er med til at sætte i værk her, ikke ligger der, hvordan kan markedet så løfte den opgave, som vi her ser regeringen sætter sig i spidsen for med den offentlige sektor som en meget stor efterspørger, som en meget stor forbruger af informationsteknologien?

Det synes jeg ville være rart at få svar på.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Hvis det virkelig skulle være således, at den teknologiske udvikling var drevet af staten, så må man jo undre sig over, at Sovjetunionen på stort set alle områder teknologisk var sakket agterud. Det ville undre mig. Men det er selvfølgelig, fordi det er markedet, der driver udviklingen.

Til fru Sonja Mikkelsen: Det er også således, når det gælder den offentlige sektor, at der ved at give mulighed for decentralisering, ved at give mulighed for, at de enkelte skoler selv kan bestemme deres IT-politik – hvad er det for computere, de skal købe, hvordan og hvorledes skal de bruge dem i undervisningen – er et marked, nemlig en konkurrence mellem de forskellige skoler, som vil bevirke, at vi vil få den bedst mulige teknologiske anvendelse i folkeskolen. Borgeren vil desuden få den størst mulige grad af valgfrihed med hensyn til: Hvad er det for en skole, mit barn skal gå på? Hvilken informationsteknologipolitik har den pågældende skole? Så lad borgerne selv vælge. Valgfrihed om markedet er den ting, som giver fremskridt på dette område.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Når jeg hører hr. Jens Løgstrup Madsen, bliver jeg stadig mere glad for det, vi gjorde i 1905. Jeg kunne godt tænke mig at vide, om hr. Jens Løgstrup Madsen overhovedet ikke mener, at vi skal gøre noget som helst for at sikre, at denne informationsteknologi kommer alle mennesker til gavn.

Jeg kunne bl.a. godt tænke mig at høre: Hvad mener Venstre om informationsteknologien på bibliotekerne? Hvordan skal vi sikre, at alle borgere i dette land på den ene eller anden måde har adgang til informationsteknologien? Eller er svaret fra Venstre, at det skal vi overhovedet ikke kere os om?

Jeg kunne også tænke mig at vide, hvad Venstre mener, vi skal gøre ved den stigende sociale analfabetisme, som OECD påpeger er et af de store problemer, en af de store trusler mod den økonomiske vækst. Jeg tænker her på den problemstilling, at stadig flere mennesker står af og lader udvikling være udvikling og simpelt hen ikke længere ønsker at være med. Hvordan udrydder vi en så vigtig, alvorlig barriere i forhold til den økonomiske udvikling?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er jo godt, at der er politiske ideologier, som indebærer, at politiske partier er så forskellige, at vælgerne kan se, at der er forskel på partierne. Men det giver somme tider problemer, når disse ideologier i den grad også bliver bestemmende for, hvad man er i stand til at se rundt omkring.

Vi havde en undervisningsminister i 11 år, som var liberalist. Han var politiker, han var minister og skulle administrere et uddannelses-system. Det blev i den grad præget af ideologier, således at en række ting, som selv liberalister kunne se ikke kunne lade sig gøre, blev gjort i denne ministers tid.

Hos hr. Løgstrup Madsen er det endnu værre, for selv ned til den mindste detalje i dette her bliver svaret hele tiden markedet. Hvad er det, markedet kan? Kan markedet andet end at være en fornuftig ting at regulere nogle ting på? Når det drejer sig om disse overordnede ting, så tror jeg også, hr. Løgstrup Madsen vil kunne give os andre ret i, at så må vi sige, at det på godt og ondt har været staten, der har været inde.

Hr. Løgstrup Madsen henviste til Sovjetunionen. Der havde de ikke fundet ud af noget som helst. Det er rigtigt. Så vil jeg henvise til USA. Hvad er baggrunden for, at USA på en række områder har været utrolig stærk teknologisk? Det skyldes det, som den daværende præsident Eisenhower sagde, da han gik af som præsident i 1961: Det militærindustrielle kompleks. Det var dét, der i virkeligheden var styrende for hele den amerikanske teknologiske fremgang. Det var jo staten, der klarede rumforskningen, hele den militære industri og også, som hr. Bruno Jerup nævnte tidligere, dette felt. Det er simpelt hen ud fra militære interesser, og det er jo statens interesser.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har hørt, at kærlighed gør blind, men jeg kan forstå, at det gør ideologi altså også. Nu er Venstre åbenbart blevet så forblændede og forblændede af deres ideologi, at de end ikke forholder sig til tingene, som de er, men alene hænger det hele op på, at man ideologisk har besluttet i Venstre, at sådan ser verden ud, og så er det sådan set ligegyldigt, hvordan verden ser ud, fordi man har besluttet, at sådan ser den ud.

Med hensyn til markedet så er det faktisk sådan, at hvis man også kigger på Vesteuropa – for nu ikke at skulle tage Sovjetunionen – så har der været en udvikling, som ikke har været bestemt af markedet; det har lige præcis været stater, det har været monopoler, og det har været store selskabskonstruktioner, og ikke Venstres småliberalistiske små virksomheder, der konkurrerer med hinanden på et lige marked. Sådan noget har i realiteten ikke fundet sted noget sted i verden på noget tidspunkt, og det kommer det sikkert heller aldrig til.

Det er derfor en hel forkert problemstilling, man på den måde stiller op, for det, det handler om, er, at det altid har været sådan, at man fra også de vestlige lande og også de kapitalistiske lande har forsøgt at tage nogle store opgaver ud: når det drejer sig om transport, når det drejer sig om telekommunikation, og når det drejer sig om mange andre opgaver.

Jeg vil tage det op, som vi snakkede om tidligere, nemlig forskningsopgaver og uddannelsesopgaver. Så har man sagt: Jamen selv de opgaver kan kapitalismen ikke som system løse. Der er vi nødt til at prøve at se, om vi ikke kan gå ind og hjælpe lidt til fra statsligt hold. Sådan har det været i næsten alle samfund, også kapitalistiske samfund. Og det kan hr. Løgstrup Madsen ikke løbe fra, selv om han er forblændet af sin ideologi.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Når det gælder informationsteknologien i folkeskolen, er det helt klart Venstres opfattelse, at vi ønsker at styrke den mest muligt, så der bliver adgang for alle elever i folkeskolen og i det danske uddannelsesvæsen til at gøre brug af informationsteknologi, og vi har jo også fra Venstres side fremlagt en plan for, hvordan og hvorledes f.eks. hver eneste elev skulle have adgang til at få sin egen pc'er.

Det, jeg har advaret imod, er, at man forsøger at sætte nogle standarder op, hvor man siger: Dem skal alle skoler følge. Overlad i stedet for mest muligt til de enkelte skoler. Så vil vi se, at kreativiteten vil blomstre.

Når det gælder spørgsmålet om markedet i forhold til udviklingen også i Vesteuropa, så kan det måske godt være, at udviklingen er lidt bedrøvelig, hvis man som hr. Bruno Jerup er en gammel kapitallogiker, for markedet har jo virkelig sat Marx på hovedet.

Det er de små innovative virksomheder, der har drevet udviklingen frem. Se på Silicon Valley og se på alle de forskellige virksomheder, som er vokset op dér. Uden de mange små innovative virksomheder havde vi aldrig haft den informationsteknologiske udvikling. Det er også dem, der, når man hæfter sig ved amerikanernes militært teknologiske landvindinger, har drevet den militært teknologiske udvikling frem. USA har udnyttet markedets kompleksitet til deres fordel og ikke skabt den teknologiske udvikling. Det er der flere gode, også amerikanske, studier over, som jeg kan anbefale hr. Bruno

Jerup at se på. Marx er vendt på hovedet af markedet.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg tror, det er rigtigt, at der er noget galt med hr. Jens Løgstrup Madsens syn, for med hensyn til de dér mange små virksomheder i Silicon Valley, så drejer det sig mig bekendt i høj grad om spin off-virksomheder, som altså er et resultat af den store offentlige forskningsindsats, som man har udført på de store universiteter i Californien, og ikke omvendt, men man kan selvfølgelig altid diskutere, hvad der kom først: Hønen eller ægget. Her er faktisk noget, der er historisk beviseligt. Så det tror jeg hr. Jens Løgstrup Madsen måske skulle se lidt nærmere på.

Men det, der egentlig bragte mig på talerstolen, var det dér fine løfte eller den påstand, der kom fra hr. Jens Løgstrup Madsen, om, at Venstre har lagt en plan frem for, hvordan hver eneste folkeskoleelev i det her land kan få sin egen computer. Det vil jeg gerne høre lidt nærmere om, og jeg vil også gerne høre lidt nærmere om, hvordan det skal betales.

Henriette Kjær (KF):

Først vil jeg gerne sige tak til ministeren for både redegørelse og handlingsplan. Det er et godt initiativ, at regeringen årligt vil fremlægge en redegørelse for Folketinget om sine planer på det informationsteknologiske område. Denne redegørelse er jo næsten den eneste måde, hvor på vi kan få indblik i regeringens planer, da det ellers ikke er den helt store informationsstrøm, der flyder fra Forskningsministeriet.

Redegørelsen bærer dog generelt præg af, at regeringen ikke selv formulerer sin IT-politik, men sætter sin lid til et væld af råd og udvalg besat af alle de rigtige IT-personligheder. Jeg synes derfor, vi mangler lidt mere holdningsprægede afsnit, der skulle tjene det formål at synliggøre regeringens visioner, ambitioner og måske grænser. Redegørelsen er meget bureaukratisk og lugter langt væk af embedsmænd. Men med redegørelsen får vi trods alt et overblik over status på området, og med den debat, vi lige har haft, og som vi måske også får senere i dag, får vi mulighed for at blive lidt mere politiske.

I Det Konservative Folkeparti har vi ambitioner om, at Danmark inden for en overskuelig fremtid skal tilhøre verdens absolutte spydspidser, når det gælder om at udnytte informations-

teknologien. For vores erhvervslivs konkurrenceevne vil det i de kommende år blive meget afgørende, om vi evner at udnytte informationsteknologien. Mange af de ting, vi kunne leve af at producere i industrisamfundet, vil i fremtiden blive produceret i Kina, Asien og Østeuropa. Hvis det danske samfund skal fastholde sin position som et af verdens rigeste velfærdssamfund, beror det på, om vi magter omstillingen fra industri- til informationssamfund.

Hvis den omstilling skal lykkes, må vi starte i folkeskolen, og med det tempo, vi ser for tiden, går det simpelt hen for langsomt. Jeg er fuldt ud klar over, at regeringen har flotte visioner på dette område, men tålmodigheden i forhold til kommunerne synes meget stor, og regeringens egen vilje til at prioritere området ved konkret handling synes beskedent. Ambitionsniveauet er simpelt hen for lavt.

Kan man ikke umiddelbart finde de penge, der skal til for, at vi får et anstændigt antal pc'ere til undervisningsbrug, må man gå utraditionelle veje. Regeringen må simpelt hen stimulere kommunerne til at tænke nyt. Det kan være aftaler med private firmaer om lån af pc'ere eller andre modeller, hvor kommunerne ikke nødvendigvis vil blive tvunget ud i store investeringer.

Kommer der ikke mere gang i udbredelsen af pc'ere i folkeskolen, får vi efter min bedste overbevisning det teknologiske A- og B-hold, som man advarer så meget imod. A-holdet vil være de børn, der kommer fra hjem med en pc'er, og B-holdet bliver de børn, der ikke har mulighed for at få indsigt i ny teknologi hverken hjemme eller i skolen.

Vi skal heller ikke bilde os selv ind, at studerende længere oppe i uddannelsessystemet og på de videregående uddannelser er fuldbårne i brugen af ny teknologi. Også her må der gøres en indsats. Derfor er det ikke nok, at regeringen og kommunerne kommer med velmenende handlingsplaner om indførelse af ny teknologi. De enkelte rektorer og skoleinspektører skal være ansvarlige for udviklingen på deres egne uddannelsesinstitutioner, selvfølgelig inden for de rammer, der er blevet dem givet, men de skal i langt højere grad end i dag have ansvaret for, at deres elever får en ordentlig indføring i brugen af ny teknologi. Lærere og andre undervisere skal selvfølgelig kunne leve op til denne form for vidensformidling. Så det må sikres, at de uddannes og motiveres til at kunne klare den ny opgave.

Stiftstidenderne havde for et stykke tid siden en artikel, der konstaterede, at de nye job i IT-branchen gik kvinderne forbi. Kun ganske få kvinder havde fået udviklingsjob og job af mere teknisk karakter inden for det informations-teknologiske område. Det havde ifølge artiklen flere årsager. Kvinderne føler sig simpelt hen ikke tiltrukket af de studier, hvor man uddanner sig til disse job.

I Det Konservative Folkeparti ønsker vi, at kvinder og mænd skal kunne udnytte informationsteknologien i samme udstrækning. Derfor skal der tages hånd om pigernes passivitet over for computere, og her må man begynde allerede i folkeskolen. Ligesom man helt naturligt i dag hjælper de elever, der er svage i matematik eller dansk, bør lærerne også være opmærksom på de elever, der hver gang, der er undervisning i brug af pc'ere, lige så stille får stolen skubbet tilbage og lader de andre kaste sig over tasterne. Det er jo netop den fare, der er ved, at eleverne er så mange om hver computer. Ikke alle kommer til og bliver tvunget til at prøve selv.

Den gruppe, der ikke rigtig har interessen, skal motiveres, og det bør være et nemt job, da der jo ikke er tale om mindre intelligente elever, men om elever, der bare ikke umiddelbart har fået øje på den store fidus ved computere.

Bibliotekerne skal udvikles, så den nye informationsteknologi vinder indpas her. Alle danske biblioteker skal tilbyde adgang til elektronisk kommunikation, så de mennesker, der ikke har disse muligheder andre steder, kan bruge biblioteket. Det er dog ikke Det Konservative Folkepartis holdning, at alt, hvad man foretager sig på et bibliotek, nødvendigvis skal være gratis. Vi ønsker, at tilbudet skal være der, men at kunderne selv må betale, hvad det koster at kommunikere over nettet. De mennesker, der er så heldige at have en computer og et modem derhjemme, skal også selv betale for de ydelser, de benytter sig af.

Så vores konklusion er, at bibliotekerne skal give tilbudet, have de tekniske muligheder og kunne hjælpe og vejlede kunderne, men som kunde må man også være villig til at betale for det nye tilbud.

De danske virksomheders muligheder for at benytte ny teknologi skal styrkes. Det er utrolig vigtigt, at det offentlige forstår forskellen på det at understøtte virksomhederne og så en egentlig politisk styring. Styring af virksomhedernes udnyttelse af informationsteknologi skal man afholde sig fra. Virksomhederne skal nok selv

udvikle sig teknologisk, men man skal understøtte de initiativer og ønsker, virksomhederne har. Der skal derfor ikke opbygges for mange statslige centre og forskningsnet hen over hovedet på virksomhederne. De skal finde egne løsningsmodeller, som det offentlige så kan støtte dem i at bruge. Det skal kunne lade sig gøre for virksomhederne at udfylde offentlige blanketter og sende statistikker m.v. til offentlige myndigheder.

Som der står i redegørelsen, er IT også en udfordring for arbejdslivet. Vi vil i fremtiden se en højere grad af hjemmearbejde. Det vil betyde en væsentlig omlægning af arbejdsgangene i virksomhederne. En del manuelt arbejde vil blive overflødig, men det gengæld vil udviklingen gøre det muligt for flere handicappede at have et almindeligt job.

Den proces, der foregår på arbejdsmarkedet, skal ske i samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter, og der vil i høj grad blive stillet nye udfordringer til parternes smidighed og evne til at omstille sig. Staten bør blande sig mindst muligt og reducere sin rolle til at være formidler af de erfaringer, der bliver gjort nu både i Danmark og i udlandet.

Statens rolle på et telemarked skal derfor også begrænse sig til at fastsætte rammerne for den informationsteknologiske infrastruktur i Danmark, men investeringer og drift skal ske på markedsvilkår.

Borgerkortet bliver nævnt som bilag til den informationsteknologiske redegørelse, og netop diskussionen om borgerkortet finder jeg yderst vigtig. Der er kommet mere konkrete tiltag i denne redegørelse end de flyvske ideer, vi først blev præsenteret for i Dybkjær-rapporten, men det bliver, så vidt jeg kan forstå, først i næste samling til efteråret, at der kommer et egentligt lovforslag om borgerkortet. Det er dog vigtigt med en grundig behandling af problematikken omkring indførelsen af et sådant kort.

Jeg synes da, det er helt fint, at vi får et kort, som vi kan bruge hjemmefra via en chipkortlæser, og som vi kan benytte i selvbetjeningsautomater, men det smarte er ved at gå af kortet, idet man nu oplyser, at den idé med at samle alle mulige funktioner på ét kort er gået fløjten. Nu indrømmer man jo, at vi stadig væk skal have flere kort til forskellige funktioner, og så skal vi oven i købet betale for sådan et kort. Hvorfor skal vi det, og hvordan er man lige kommet frem til en pris på 100 kr. for et stykke plastic?

Hvis staten skal til at føre en mindre borgerkortforretning, mener jeg lige så godt, vi kan privatisere borgerkortet med det samme. Lad da en privat udbyder udstede borgerkortet. Bankerne udsteder Dankort og står for al sikkerhed omkring det, og på samme måde vil andre private kunne administrere borgerkortet. Jeg vil derfor spørge ministeren, om han har tænkt sig, at borgerkortet skal ud i licitation, eller om man allerede har lavet aftaler med en enkelt kortudbyder.

Der er dog stadig mange uafklarede spørgsmål omkring borgerkortet. Hvad med krypteringsproblematikken? Hvordan vil IT-sikkerhedsrådets oplæg blive brugt i forbindelse med borgerkortet, og har ministeren tænkt sig at fastlægge en generel krypteringspolitik?

Det bekymrer mig, at man allerede er begyndt med forskellige borgerkortforsøg, bl.a. i Århus, hvor der er planer om at udstyre studerende på byens store uddannelsesinstitutioner med et borgerkort.

Det er meget betryggende at læse i den IT-politiske redegørelse, at af sikkerhedsmæssige årsager kan udstedelse af kort med borgerkortfunktion kun ske efter forudgående godkendelse af Indenrigsministeriet. Men på spørgsmål til netop Indenrigsministeriet om foresøget i Århus har jeg fået et svar, der tyder på, at der ikke er nogen problemer med at udstede et sådant chipkort til studerende i Århus. Kan ministeren fortælle Folketinget, om det er muligt at indføre et borgerkort ad bagvejen uden om den demokratiske proces via særlove eller såkaldte forsøgsordninger?

Det er med borgerkortet som med andre dele af den ny teknologi: Nogle elementer er gode, og andre er mindre gode. Det er vores opgave at fremdyrke det gode og hindre, at udviklingen går i en retning, vi i virkeligheden ikke bryder os om.

Informationsteknologien kan udnyttes til at skabe bedre rammer for vores livskvalitet. Den kan aflaste os for opgaver, som i dag er meget tidkrævende, den kan give os mere tid til familie og fritid, og den kan medvirke til et bedre arbejdsmiljø og et forbedret undervisnings- og uddannelsesniveau. Mulighederne er utallige, og derfor går det jo også ud på, hvor langt vi vil gå og ikke, hvor langt vi kan gå.

Det Konservative Folkeparti vil gerne gå meget langt, men respekten for det enkelte menneskes rettigheder må aldrig tilsidesættes i informationssamfundet.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Det er første gang, jeg tager ordet her undervejs i debatten, og det vil jeg gerne afholde mig fra i fremtiden, for det bør en minister vente med, til man har muligheden for at svare til sidst.

Men den konservative ordfører stillede et spørgsmål, som er ret fundamentalt for den videre debat, og for at det spørgsmål, der blev rejst, ikke skal stå ubesvaret for den videre debat, som måske kan give anledning til myter om, hvad borgerkortet er, vil jeg komme med en bemærkning. I spørgetiden for godt et år siden, var fru Henriette Kjær meget aktiv med et helt modsat udgangspunkt omkring borgerkortet. Lad nu det ligge, det kan man jo studere, hvis man er historisk interesseret, ved at læse Folketingets forhandlinger fra spørgetiden for ca. et år siden.

Nu kan jeg forstå, at det, der optager fru Henriette Kjær, er spørgsmålet om, hvorvidt man kan indføre dette her ad bagvejen i Århus eller andre steder. Nej, det kan man ikke, og derfor skal der også fremsættes et lovforslag, der skal gennemføres tre behandlinger af her i Folketinget. Men hvis der er myndigheder, der allerede i dag har lovhjemmel til udstedelse af kort – og det har man ifølge nogle af studiebekendtgørelserne mulighed for – så er det de lovgrundlag, man har derfra. Man kan udstede studiekort, lånerkort og den slags, men de skal selvfølgelig overholde den lovgivning, den lovhjemmel, man har de steder.

Så for at der ikke skal være nogle myter om, at nogen vil forsøge på noget uden om Folketinget, skal jeg sige, at regeringen lægger afgørende vægt på, at spørgsmålet om indførelse af en elektronisk kommunikationsnøgle som en mulighed for danske borgere foregår ved tre behandlinger her i Folketinget.

Aage Frandsen (SF):

Som ved enhver anden form for ny teknologi ligger der en række muligheder, men også nogle risici ved udviklingen og udbredelsen af informationsteknologi.

I hvilket omfang mulighederne udnyttes positivt eller negativt, afhænger først og fremmest af, hvordan vi mennesker udnytter og bruger den nye teknologi. Det er sjældent, at teknologien i sig selv er problematisk; det problematiske ligger i den måde, vi udnytter teknologien på. Det gælder også, når det drejer sig om informationsteknologien, hvor det drejer sig om – som altså ved enhver anden form for teknologi –

at sikre, at teknologien er i vores – om man vil – i folkets tjeneste.

I denne forbindelse er det afgørende at sikre, at vi ikke får en opdeling af befolkningen i et A-, B-, C- og D-hold, og jeg siger helt bevidst A-, B-, C- og D-hold og nøjes ikke med at tale om A- og B-hold, som ligger i redegørelsen. Det skyldes, at jeg virkelig er bange for, at der kan komme en kraftig polarisering befolkningsgrupperne imellem, medmindre vi gør noget ekstraordinært for at sikre, at alle får en reel mulighed for at bruge informationsteknologien. En reel mulighed vil sige, at alle børn, unge og voksne får adgang til informationsteknologien og kan få uddannelse og vejledning i at bruge den.

Hvis det ikke sker, er der en risiko for, at vi får en polarisering af befolkningen, og hvis det altså sker, er jeg virkelig bange for, at det bliver forstærket efterhånden.

Det siger sig selv, at der her ligger en vigtig opgave for folkeskolen. Det er selvfølgelig godt, at der i redegørelsen lægges vægt på, at antallet af computere og andet IT-udstyr i folkeskolen skal øges, men vi synes, at det, som ligger i redegørelsen, er for lidt ambitiøst. Hvor ambitiøst, man skal forlange det skal være, er svært at sige. Jeg forstod på Venstres ordfører, at det skulle være én til én. Det er meget ambitiøst, og dér er vores ansvarlighed med hensyn til økonomiske midler nok sådan, at det er vi ikke helt sikre på at vi kan udstede veksler på.

Jeg forstod, at Det Konservative Folkeparti også var ambitiøst, og det er jo regeringens egen samarbejdspartner, så på den måde må man regne med, at ambitionsniveauet stiger i forhold til det, som regeringen har i redegørelsen. Det er i hvert fald sådan, at de partier, som tidligere har været med til at bringe finansloven hjem, har lovet at støtte det økonomisk. Så må vi så se, hvad der sker til december.

Når det gælder antallet af computere i private hjem og danskeres brug i øvrigt af computere, ligger Danmark jo meget højt. Men der er fortsat mange børn, unge og voksne, der ikke daglig har adgang til computere og informationsteknologi i øvrigt, samtidig med at disse mennesker heller aldrig har fået en uddannelse eller vejledning i at bruge disse ting. Netop fordi evnen til at bruge informationsteknologien – ligesom det gælder al anden teknologi – hænger sammen med, at man daglig bruger den, er der en gruppe mennesker, som derfor risikerer at ende som et C- og et D-hold.

Derfor er det nødvendigt, at der sættes yderligere på indførelse af edb i folkeskolen, og at edb bliver en klart integreret del af undervisningen, for edb er et ganske fornuftigt redskab, som alle bør være fortrolige med. Det er netop et redskab, ligesom vi har kendt til, at vi har haft andre nye former for teknologi, der er indført i undervisningen som fornuftige redskaber.

At henvise til, at unge bare kan vente med at lære det, til de kommer ud på arbejdsmarkedet, er ikke tilfredsstillende, for man må sige, at de pågældende unge, som ikke får uddannelsen i folkeskolen og ungdomsuddannelserne, har tabt terræn i forhold til at klare sig på arbejdsmarkedet.

Også voksne, der for længst har forladt uddannelsessystemet, skal have tilbud om uddannelse og vejledning i brugen af informationsteknologi; ellers har de ikke mange muligheder for at udnytte de mange muligheder, der ligger i, at det offentlige kan tilbyde en hel masse til borgerne via informationsteknologi.

I denne forbindelse må bibliotekerne komme til at spille en helt central rolle. Det er helt nærliggende, at bibliotekerne, som hidtil har fungeret som informationscentre for mange borgere, også udvides til at omfatte informationsteknologisk viden, fordi det netop i princippet er det samme, som man hidtil har gjort; det er bare en anden teknik, der anvendes. Om det er bøger eller det er via informationsteknologi, er i princippet ligegyldigt.

Tidligere kunne man sige, at det ofte var et problem at få tilstrækkeligt med informationer. I dag er problemet i langt højere grad at få overblik over informationerne. Det er helt fint, at vi har adgang til et Internet, men problemet er bare at få overblik over alt det, der er der.

Derfor er det vigtigt med overskuelige adgangs- og søgesystemer, som det også fremhæves i redegørelsen, ligesom vi også synes, det er godt, at man fra regeringens side lægger op til, at der skal være en officiel dansk web-service, fordi vi på den måde lettere kan få adgang til statens information – en information som vi lægger megen vægt på bliver udbygget – men det afgørende er altså, at det ikke bare ligger, for at bruge sådan et mere folkeligt udtryk, hulter til bulter, men at vi har mulighed for at finde informationerne.

Ud over biblioteker kunne der også være andre steder, hvor det var nærliggende, at informationsteknologien var til rådighed, hvor man så kunne hente oplysninger. Det kunne f.eks.

være i beboerhuse og andre steder, hvor folk også kommer.

Uanset at der er risiko for, at der kan skabes et polariseret samfund på grund af informationsteknologi, er der også grund til at fremhæve, at nogle af de mennesker, der hidtil har været handicappede i forhold til andre, netop via informationsteknologien får øgede muligheder, og det lægges der også op til i redegørelsen. Det er jo ikke sådan, at man kan sige, at de mennesker, der ellers har haft svært ved at klare sig i det danske samfund i al almindelighed, f.eks. på grund af et handicap, også har et handicap i denne forbindelse.

Der er ikke tvivl om, at informationsteknologien vil påvirke og allerede har påvirket fremtidens arbejdsmarked. Afgørende i denne forbindelse er, hvordan vi så organiserer arbejdsmarkedet. Der kan blive tale om flere hjemmearbejdspladser og en større fleksibilitet som et resultat af en udbygning af informationsteknologien.

Om det så bliver til gavn for lønmodtagerne, vil primært afhænge af, hvordan fagbevægelsen er i stand til at sikre lønmodtagernes rettigheder under disse forhold. Det er ikke formen i sig selv, der er afgørende. Det afgørende er, hvordan man så indretter sig i forhold dertil.

Det er klart, at når mulighederne er der for, at de offentlige myndigheder kan formidle og viderebringe oplysninger via informationsteknologien, skal de selvfølgelig også bringe oplysninger ud til borgerne ad den vej, også selv om mange jo så ikke kan få oplysninger ad den vej, men så er nødt til at få dem ad anden vej. Det er vigtigt, at man gør det, for det kan spare både borgerne og det offentlige for penge og tid.

Der har været en diskussion de senere år om borgerkort. I den diskussion må man jo sige, at det relevante er – uanset navnet borgerkort: Hvem skulle det til for? Var det borgerne? Var det det offentlige, eller var det den industri, som havde ønske om at fremstille borgerkortet? Det er vores opfattelse, at man hidtil i for høj grad har interesseret sig for, hvad man kunne kalde industriinteresserne.

Men det, der ligger fra regeringens side nu, opfatter vi helt klart som et borgerkort til fordel for borgerne. Vi får det i små skridt, sådan at folk ikke kan opfatte, at det er noget, der trækkes ned over hovedet på dem, men at der er tale om frivillighed og ikke engang om noget, man kunne kalde frivillig tvang.

Det er vores indtryk, at det er det, som ligger til grund for regeringens ændrede signaler, og vi er glade for, at man fra regeringens side har lyttet til de røster, der har været rundt omkring om, hvad det var, folk var interesseret i, og hvad man ikke var interesseret i.

Afgørende ved informationsteknologien er så også sikkerheden og retssikkerheden for den enkelte. Efter SF's opfattelse adskiller informationsteknologien sig ikke principielt fra andre meddelelsesformer: breve og telefonsamtaler. Det vil sige, at retsreglerne i princippet må være de samme, når det drejer sig om informationsteknologien og i den forbindelse krypteringer som ved brevforsendelser og telefonsamtaler. Borgernes retssikkerhed er afgørende, selv om det i nogle tilfælde kan give besvær for myndighederne.

Endelig vil jeg godt til sidst fremhæve, at vi i anden sammenhæng her i Folketinget skal vedtage ny lovgivning omkring telesektoren. Det er jo afgørende som et, skal vi sige transportnet for alt dette her, vi taler om, at vi så også har gode forsyningsmuligheder, og at vi har det til billige priser, men det er det, som ligger i den lovgivning, som behandles også her i Folketinget på indæværende tidspunkt.

Elsbeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg vil gerne takke forskningsministeren og Forskningsministeriet for, at Folketinget nu får en årlig redegørelse om udviklingen inden for informationsteknologien, et område, som bliver stadig vigtigere både for samfundet og for det enkelte menneske.

Mulighederne synes uanede. Hver dag byder på nye informationsmuligheder. For mange mennesker vil den nye informationsteknologi være endnu en spændende udfordring, for andre vil den betyde tab af arbejdsplads og frustration på grund af uoverskueligheden.

Af samme grund er det meget vigtigt med politisk opmærksomhed omkring den ny teknologi. Politikerne har et ansvar for at lægge sociale rammer for den teknologiske udvikling, således at den kommer alle i samfundet til gavn. Det betyder, at vi har et særligt ansvar i forhold til de borgere, som nemt lader udvikling være udvikling – som altså ikke af sig selv gør informationsteknologien til et positivt redskab i hverdagen.

Dermed er ikke sagt, at vi skal lægge en mus i hånden på hver enkelt dansker, men vi har en forpligtelse til at understøtte den enkeltes natur-

lige lyst til at blive klogere, til at få mere magt over tilværelsen, bl.a. ved at sørge for, at vore uddannelser og biblioteker så hurtigt som muligt tager informationsteknologien til sig.

Tillad mig her at fremhæve nogle af fordelene ved informationsteknologien.

For erhvervslivet betyder den nye teknologi nye muligheder for en stadig mere vidensintensiv produktion. Hvert enkelt produkt kan stadig nemmere lades med viden. Dermed skabes der mulighed for et nyt materielt indhold i vores produktion. Ja, en stor del af produktionen bliver i virkeligheden ustofflig eller immateriel, som i løbet af nanosekunder kan transporteres fra den ene ende af verden til den anden.

Hermed har jeg allerede taget hul på næste tema, nemlig miljøet. Hvis vi skal have løst vores miljøproblemer, så kræver det, at vor produktion bliver meget mindre ressource- og energikrævende eller sagt på en anden måde, at hver BNP-krone produceres med et stadig mindre energi- og råstofforbrug.

I den sammenhæng rummer informationsteknologien store muligheder for at hjælpe os med at skabe større harmoni mellem det økologiske og det økonomiske råderum. Information og viden kan transporteres med meget lidt forbrug af fossil energi og jomfruelige råstoffer. Til gengæld kræver det meget levende energi både at producere og modtage de nye produkter.

I den sammenhæng er det glædeligt at opleve, at der i Danmark er en pæn vækst i globale mikrovirksomheder, dvs. virksomheder, som har det meste af verden som målgruppe.

Lad mig på den baggrund understrege de gode udviklingsmuligheder, som informations-teknologien giver for landdistrikterne. Den nye teknologi gør lokaliseringmulighederne for virksomhederne mere fleksible. Det samme gælder placeringen af de enkelte arbejdspladser. Mange mennesker vil jo lige så godt kunne sidde hjemme eller i det lokale telehus og arbejde, fordi deres vigtigste arbejdsredskab under alle omstændigheder er telefonen, fax'en og computeren, som via modem kan forbinde den enkelte medarbejder med virksomhedens øvrige ansatte eller kunderne.

Jeg forstår ikke, hvorfor landdistriktkommunerne ikke i meget større omfang satser på at lave fjernarbejdspladser for således at sikre liv i lokalområderne, også i dagtimerne. Vi er selvfølgelig i Det Radikale Venstre opmærksomme på de sociale problemer, der kan være forbundet med, at flere og flere mennesker kommer til

at sidde hjemme og arbejde. Og netop derfor er det vigtigt, at landkommunerne selv går foran og laver telehuse, hvor de enkelte medarbejdere får mulighed for at sidde og dermed få det fællesskab, som der selvfølgelig kan udvikles i et sådant telehus.

Lad mig til sidst understrege betydningen af informationsteknologien for vore handicappede, hvis livskvalitet forbedres, efterhånden som kommunikationsmulighederne øges. Der mangler stadig nogen teknologisk udvikling, før eksempelvis blinde kan få læst breve og andre informationer højt af computeren. Men teknologien forbedres hele tiden, ikke blot for de blinde, men for alle handicapgrupper. Nu må vi så håbe, at teleliberaliseringen gør det billigere for såvel de handicappede som alle os andre, der også gerne vil drage nytte af nettet og teknologien, men helst uden at tømme Dankortet.

Der er altså mange fordele ved informations-teknologien, men der er også store uløste opgaver, som vi har en forpligtelse til at løfte. Jeg vil her først og fremmest nævne folkeskoleområdet og sikkerheden ved at bruge informationsteknologien. Jeg er enig i redegørelsens vurdering af folkeskolens store betydning for at gøre informationsteknologien til et naturligt redskab i hverdagen. I den sammenhæng er lærerne stadig – og skal altid være – den vigtigste vidensopbygger for børnene. Og den viden opbygges gennem det talte ord, gennem dialogen lærere og elever imellem. Vi skal passe på med ikke at bilde os ind, at computeren kan erstatte læreren.

Computeren kan forsyne indlæringsprocessen med informationer, men for at informationerne sætter sig og bliver til viden, er det nødvendigt med dialogen menneske og menneske imellem. Selvfølgelig er det vigtigt med computere i klasselokalet – og mange flere end i dag – men det er endnu vigtigere, at der er lærere og voksne til at diskutere med eleverne og til at lære eleverne at sortere og bearbejde den megen information, der pludselig er tilgængelig. Gode lærer kvalifikationer og flere maskiner i klasselokalet er to lige betydningsfulde forudsætninger for, at vore unge kommer ind i den informationsteknologiske tidsalder som hele mennesker.

I forbindelse med de kommende økonomiforhandlinger med kommunerne er det mit håb, at vi får sat mere tempo under den informations-teknologiske udvikling i folkeskolen. Det er ikke acceptabelt, at der nogle steder i landet stadig er 50 elever pr. computer. Ideelt set burde der

være en 3-4 computere i alle klasseværelser, således at alle børn vænner sig til at bruge computeren, ikke bare ved særlige lejligheder, men som en afgørende del af alle undervisningsforløb.

Det er glædeligt også at konstatere, at omkring 40.000 privatpersoner i dag er på nettet. Fra politisk side må det sikres, at adgangen til nettet er så sikker som mulig. Af samme grund er det afgørende, at vi hurtigst muligt får gang i brugen af borgerkortet, således at alle mennesker har mulighed for dels at signere deres elektroniske post, dels at sende og modtage meddelelser og informationer krypteret.

En anden og afgørende politisk opgave er at give de nødvendige incitamenter til at gøre adgangen til nettet mulig for alle borgere. Her spiller ikke mindst bibliotekerne en vigtig rolle.

Afslutningsvis vil jeg sige, at vi står midt i den elektroniske tidsalder, som både åbner for nye muligheder og nye udfordringer. Som politikere har vi en opgave i at sørge for, at så få mennesker som muligt føler sig lost som Per Højholts Gitte, der nu ikke bare skal finde rundt på biblioteket, men på World Wide Web og alle de andre globale elektroniske netværk. IT-redegørelsen er i den sammenhæng et godt værktøj, som jeg gerne endnu en gang vil sige tak for.

Kim Behnke (FP):

Indledningsvis skal ministeren bestemt ikke have utak for den redegørelse, vi har til diskussion i dag. Efter Fremskridtspartiets opfattelse er det sådan, at lige præcis inden for IT-området har Danmark nogle muligheder, som vi har savnet i mange år: Vi har muligheden for at være i spidsen. Vi har muligheden for at skabe en masse nye arbejdspladser. Vi har muligheden for at skabe nogle arbejdspladser, der er miljøvenlige, forstået på den måde, at man hverken får osende skorstene eller ubehagelige kloakudløb, når man laver virksomheder, der beskæftiger sig inden for IT-området.

Der vil helt utvivlsomt inden for de næste bare 5-10 år blive et stigende behov for, at der leveres kvalificerede edb-programmer til styring af de mange muligheder, folk først på nuværende tidspunkt så småt er ved at få smag for. Og dem, der kan levere softwaren, som det jo hedder på nudansk, til morgendagens computere, ja, det er virksomheder, som har en kolossal mulighed for at eksportere et produkt til hele verden, et produkt, som vil blive efterspurgt i stigende grad.

Derfor er det efter vores opfattelse vigtigt, at diskussionen om IT ikke kun bliver et spørgsmål om, hvad skal vi sige, den mere underholdende del, hvor folk sidder derhjemme privat og nedtager spændende billeder og programmer og spil osv. fra Internet og andre steder, men at det i lige så stor udstrækning bliver et spørgsmål om, at danske virksomheder får adgang til at sælge nogle produkter og får et nyt marked. Og her er ikke tale om nicheproduktion, men her kan der blive tale om meget store og væsentlige markeder.

På ét punkt kan vi som Fremskridtsfolk mærke, at det skurrer lidt i ørerne, når man hører, hvad ministeren har at byde på, nemlig i afsnittet om den såkaldte sociale ansvarlighed. Der mærker man smældet fra de røde faner i Socialdemokratiet, hvor man er nødt til at komme med nogle betragtninger om, at nu skal vi også passe på, at der ikke opstår A- og B-hold.

Jeg er nødt til at sige til ministeren, at dengang Gutenberg opfandt bogtrykkerkunsten, var der altså også et A- og et B-hold. Men forskellen på dengang og nu er, at dengang var det at tilegne sig ny viden via trykt litteratur noget, der var forbeholdt en absolut elite, folk, der enten var meget velhavende eller bevægede sig i religiøse kredse.

I vore dage er muligheden for at være med i IT-udviklingen til stede, vil jeg påstå, for enhver dansk familie. Man kan gå ud i almindelige varehuse – jeg skal ikke nævne nogen – i Danmark og købe sig adgang til multimediamaskiner for ganske få penge. Det vil sige, at der ikke er nogen økonomisk barriere, og betragtningerne om, at der skulle være nogle sociale skel, vil jeg ikke acceptere. Det ville være tilfældet, hvis det isenkram, der skal til, kostede 100.000 kr. eller 150.000 kr., men når man rent faktisk kan købe de her maskiner for 10.000 kr. eller 12.000 kr. eller 13.000 kr., så kan alle være med. Det B-hold, som man gør nogle betragtninger omkring, vil jeg med en måske lidt ucharmerende formulering kalde en uddøende race.

Jeg mener, at det er spild af ressourcer at forsøge at bringe de mennesker, som i dag er 70, 80 eller 90 år gamle, op på A-holdet. Det glæder mig, hvis der er nogle pensionister, der i stedet for at sidde og flette peddigrør synes, det er sjovere at surfe på World Wide Web – det har min absolutte sympati – men at ofre samfundsressourcer på at gøre dem i stand til at betjene sig af moderne IT er efter vores mening en blindgyde.

I stedet for er det meget vigtigere, at vi bruger ressourcerne optimalt på, at de kommende generationer bliver i stand til at betjene udstyret så godt som overhovedet muligt, og derfor er betragtningerne omkring folkeskolen noget, der har vores opbakning. Vi stillede selvstændigt ændringsforslag under sidste finanslovbehandling om, at der skulle afsættes yderligere midler til folkeskolen, sådan at man kan købe noget moderne udstyr.

Det gælder ikke kun folkeskolen, det gælder hele uddannelsessystemet. Det er vigtigt, at man på alle niveauer lærer at bruge computeren som et lige så nyttigt og vigtigt redskab, som kuglepennen har været igennem årtier. Og dér kan vi jo så ikke undgå at rende ind i den flaskehals, der hedder lærernes evne til også at være med. Ganske ofte er læreren jo den, der bliver bragt til kort, når eleverne stiller i skolen med langt større viden om at betjene computeren, end læreren har.

Derfor mener jeg, at de betragtninger, der er indeholdt i redegørelsen, omkring fagbevægelsens rolle, også er nogle betragtninger, der må gælde i forhold til fagbevægelsens forpligtelse til at sørge for gennem efteruddannelsesprogrammer osv. at være medspillere og ikke med fornærmet mine betragte det her og sige: Ja, men det må staten jo så tage sig af. Jeg synes, at fagbevægelsen har en stor opgave at løse ikke kun i retning af at få lærere, men også at få mange andre tilbud en efteruddannelse, så de kan følge med i, hvad der foregår.

Vi er med andre ord ikke bange for, at der skal blive A- og B-hold – og de mennesker, der måtte fravælge at lære at betjene computere, ja, de skal også have friheden til det.

Planerne om, at der skal være computeradgang for alle, og at man derfor vil lave disse, hvad kalder man det, IT-kiosker eller IT-cafeer og -biblioteker osv., hvor man skal kunne komme og få mulighed for at lege med maskinerne, synes vi også er spild af samfundsressourcer. For at gentage mig selv: Maskinerne er så billige i dag, at alle kan være med.

Dog er der et problem, som ministeren jo også har indflydelse på, nemlig prisen for at være koblet på nettet, sådan at maskinen ikke kun kan stå og snurre derhjemme på skrivebordet eller på sofabordet, men at man kan blive forbundet ud til den store verden. Der er behov for, at de danske telepriser kommer ned, sådan at det bliver billigere at koble sig på og kommunikere, hvad enten det så er med en arbejdsplads eller ude på det store Internet.

Jeg forstår selvfølgelig godt, at vi netop i disse år får de mange bemærkninger og de mange synspunkter, der relaterer sig til Internettet, men pas nu på, for vi behøver ikke at gå mere end 3-4 år tilbage. Hvis man havde gjort de samme betragtninger om Internettet på daværende tidspunkt, havde man med et skuldertræk og lidt fnisen sagt, at det vel nok ikke lige var det, der var den rigtige vej at gå. Vi har i Danmark fejldisponeret hundreder af millioner kroner på vores hybridnet, fordi vi troede, at det var dér, fremtiden var.

Min anbefaling skal være, at vi ikke satser alle vores ressourcer og tror på, at det er Internettet, der løser alle opgaver. Der kan meget vel på meget kort tid opstå helt andre kommunikationsveje, som vi ikke i øjeblikket kan få øje på, lige så vel som man for 4-5 år siden langtfra troede, at det var Internettet, der ville blive det helt store.

Så er der spørgsmålet omkring brugen af IT til også at forbedre arbejdspladserne. Vi er glade for, at vi efterhånden ikke mærker teknologiforskrækkelsen i Danmark længere. Vi er glade for, at regeringen for år tilbage i en erhvervsredegørelse slog fast, at ny teknologi ikke giver arbejdsløshed, men at ny teknologi giver masser af nye arbejdspladser, og så er der nogle gamle, der falder bort. Men der er jo heller ingen, der i dag kunne drømme at brokke sig over, at vi ikke har så mange stukkatorer eller så mange ismejeriekspedienter, for det er altså nogle fag, der er uddøet. På samme måde vil nuværende fag dø bort og nye komme til, og ny teknologi er virkemidlet for, at vi i Danmark er i stand til at se fremad.

Vi glæder os over de miljøforbedringer, der jo følger i kølvandet på IT: det, at man ikke længere behøver køre til sin arbejdsplads, det, at man ikke længere behøver fylde byerne op med biler, men kan sidde f.eks. derhjemme eller uden for sit hus, og med en opkobling ved hjælp af en mobiltelefon kan man sidde og passe sit arbejde ude midt i skoven eller andre steder, hvor der er hyggeligt og rart at være, i hvert fald i sommermånederne. De muligheder, der er dér, har også nogle miljøgevinster, og dem skal man endelig huske at få med, lige så vel som reklamer distribueret ved hjælp af Internet, distribueret ved hjælp af lokalradio osv., jo også er langt at foretrække frem for de mange kilo kulørte blade, vi får igennem vores brevsprække. I det hele taget skal vi glæde os over de frihedsgrader, IT kan give både befolkningen og virksomhederne til at disponere på en fleksibel måde.

Og dér er jeg så også nødt til at komme med en bemærkning til fagbevægelsen om, at man ikke skal være så konservativ, men man skal se med et åbent sind på de muligheder, der bliver med spændende nye arbejdspladser og arbejde på skæve tidspunkter i forhold til det, en traditionel fagforeningsboss måske synes er det mest passende.

Så skal jeg komme med nogle bemærkninger om de handicappede. Vi synes, det er meget vigtigt for et samfund som det danske, at alt det, vi overhovedet kan bruge en ny teknologi til med hensyn til at fremme bevægelsesmuligheder og kommunikationsmuligheder for handicappede, er noget, vi skal tage med.

Og selv om den røde lampe er tændt, skal jeg til sidst sige om de bemærkninger, der er omkring borgerkortet, at vi glæder os over, at der nu står betragtninger omkring frivillighed; men vi savner stadig væk, at også private får mulighed for at udstede borgerkort, så borgerne selv kan bestemme, om de vil bruge det til at tanke benzin og leje videofilm, eller hvad de vil bruge det til. Staten skal ikke have monopol på borgerkortet. Det synspunkt synes vi også lige skal gøres gældende i dag.

Bruno Jerup (EL):

Det er udmærket, at regeringen i redegørelsen lægger op til at fremme en dansk model på IT-området, hvor man stræber efter at få et informationsfund, som bliver et gode for alle borgere, og man kan sige, at set under den synsvinkel er redegørelsen faktisk et skridt frem i forhold til den, vi fik sidste år. Det er også godt, at der lægges vægt på at gøre info-samfundet tilgængeligt for alle, herunder forskellige handicapgrupper. Det er bestemt noget, som vi fra Enhedslistens side støtter.

Men det er en fejlagtig opfattelse, hvis man tror, at teliberaliseringen skulle være fremmende for ideen om at skabe et infosamfund for alle. Tværtimod er teliberaliseringen et element i infrastrukturen, som trækker den modsatte vej, og som ministeren med sin målsætning vil være nødt til at modarbejde med alle mulige andre initiativer. Det er ikke noget godt udgangspunkt for en dialog og for handling, at infosamfundet er uafvendeligt – uanset om vi ønsker det eller ej, som der står.

Folketinget og ministeren bør i stedet for tage det udgangspunkt, at IT er skabt af mennesker og skal bruges af mennesker, og derfor vil det også være naturligt, at det er mennesker, der

afgør omfanget og brugen af IT og udviklingstempoet. Man kunne næsten få det indtryk, at IT udvikler sig efter naturlove, som er uden for menneskets kontrol.

Det er muligt, at der er kræfter i Danmark og i verden, som ønsker, at man skal se på det på den måde, at der er fuldstændig frit løb, men det behøver vi i Folketinget ikke at falde på halen for. Det erkender ministeren også ved bl.a. at fastslå, at problemet med at skabe et infosamfund for alle ikke løses af sig selv, f.eks. ved hjælp af markedet, men at det kræver en bevidst politisk og samfundsmæssig indsats. Den ledetråd bør ministeren holde fast i og ikke hælde sit hoved til markedsøkonomiske modeflip og andre trends.

Et bevidst valg kan f.eks. være en øget satsning på IT i skolen. Liberaliseringen eller markedet vil aldrig hjælpe os i den forbindelse, for det handler om noget ganske andet. Det handler om uddannelse i brug af nye redskaber og nye kommunikationsmidler.

Men netop i den udvikling er der et farligt spændingsfelt mellem form og indhold. Mængden af information og lagret viden har intet med reel forståelse at gøre. Biblioteker har eksisteret i mange år med fagbøger, håndbøger og vejledninger til alt muligt, men selv om eksistensen af disse er godt, så skaber det ikke automatisk større viden og større forståelse. På samme måde med IT. IT kan lige så vel føre til overfladiskhed og tanketomhed.

Hvis man f.eks. i efteruddannelsen alene ser på lærernes evne til at trykke på taster og ikke gør noget grundigt ved det formidlingsmæssige, kan man risikere at ende i en blindgyde på det område. Det er også udmærket, at man udvikler informationskiosker, og at der skaffes forskellige typer af informationer direkte ind i stuen, hvis man ønsker det.

Men det bør understreges, at mange af de behov, som borgerne har i forhold til service- og velfærdsydelser, ikke er af rent IT-mæssig art. Det er vigtigt at fastholde det humanistiske i det offentlige servicesystem. Når en bistandsmodtager eller en ældre pensionist ønsker at snakke med et menneske om nogle problemer, så er det en dårlig løsning, at hun henvises til at bruge sit borgerkort og et tastatur – og så kan hun bare gå i gang, kunne man sige. Det må det ikke føre til; det mener vi er en forkert udvikling, for mange af de former for kommunikationer, der er imellem mennesker, er på et andet plan end alene ren informationsøgning. Det må heller ikke

føre til, at åbningstiden indskrænkes, eller at der stort set intet personale er, men blot er en automat til fri afbenyttelse ved de offentlige kontorer.

Hvis IT ikke fører til en udvidelse af mulighederne, men en indskrænkning, kan det reelt føre til mere isolation. Internet f.eks. giver efter min opfattelse ingen nærhedsfølelse, ikke en nærhedsfølelse, som er på det niveau, som jeg ønsker, og jeg er tilbøjelig til at mene, at hvis folk synes, at det udvider deres nærhed med omverdenen, så er det måske et udtryk for deres nuværende isolation.

Vækst og beskæftigelse er også noget, som står i centrum for handlingsplanen, men planen er dog realistisk nok til ikke at postulere nogen automatisk sammenhæng mellem udviklingen af IT og vækst og beskæftigelse. Det ville også være bedre, hvis man i IT-udviklingen afskrev denne vækst- og beskæftigelsesmålsætning og i stedet fokuserede på nye menneskelige muligheder, som kan ligge i IT.

Det rører også ved diskussionen om hjemmearbejdet, der i redegørelsen bliver lanceret i en noget ukritisk vinkel. Hjemmearbejde rummer nogle muligheder, men bestemt også nogle problemer, f.eks. med fagpolitisk indflydelse, og problemer med isolation og manglende synergi mellem folk, fordi de ikke går sammen, og lignende.

Borgerkortet bliver jo også mere og mere sat i fokus, og der er sat skub i udviklingen i disse år. Man skulle jo synes, at alt var på det rene, når f.eks. frivilligheden flere steder bliver fremhævet; men desværre må vi erkende, at sporene skræmmer. Da man i sin tid indførte personnummeret, var det også en almindelig forudsætning, at man ikke kunne tvinges til at bruge hele nummeret, men f.eks. kunne udelade de sidste 4 cifre, men sådan er det jo reelt ikke mere. Vi kan bestemt frygte, at det, der starter som en frivillig ordning, hurtigt vil blive en tvungen ordning, hvor alle mulige informationer, som er systemet uvedkommende, bliver indlejret i en lille chip.

Når man f.eks. i forbindelse med det europæiske politisamarbejde har været fremme med ideer om opbygning af registre over borgere, som skulle indeholde informationer om deres seksuelle orientering, religion, livsstil og politiske orientering, så må vi sige, at det er en udvikling, der set i sammenhæng med udviklingen af et borgerkort er meget betænkelig.

Der er også forskel på befolkningens kontakt med systemet i forhold til et borgerkort. Der er nogle borgere, som måske har ganske lidt brug for det eller kun har brug for det i nogle praktiske sammenhænge. Andre har måske brug for det oftere i nogle sammenhænge, og de borgere, som ofte har brug for det, og som ofte vil opleve, at det tager længere tid for dem administrativt på kontorerne, fordi de skal sidde længere tid og vente forskellige steder, hvis de ikke lige har det pågældende borgerkort, vil på den måde blive presset til at anskaffe sig et borgerkort.

Og hvad nu, hvis f.eks. private virksomheder begynder at stille krav om, at man skal have borgerkort for at kunne deltage i forskellige former for aktiviteter? Efterhånden er der jo en del tidligere offentlige virksomheder, som man har fået udliciteret og privatiseret og har dannet selvstændige bestyrelser for, og de kunne jo godt finde på at stille nogle krav, som faktisk gik på tværs af det, som var den fælles hensigt med et borgerkort.

En anden side af sagen er jo, at hvis det er meningen, at alt skal samles i borgerkortet, så giver det problemer i relation til sikkerheden, og det rejser spørgsmålet om, hvor meget man sådan bare skal overlade til sådan et kort. Og hvis alt ikke skal samles, men der kun skal være nogle ganske få oplysninger, så vil den investering, man laver i borgerkortet, måske være omsonst, og dermed vil man reelt risikere, at det ikke får den betydning, som i øvrigt var tilsigtet.

Der er nogle modsætninger indbygget i den borgerkortsdiskussion; men det er jo noget, som vi skal tage op igen til efteråret. Men vi synes i hvert fald, det er meget vigtigt at sikre, at der kan fastholdes en frivillighed, og at nogle af de problemer, der er med informationssikkerheden og personoplysningsikkerheden, kan løses.

Vi må fra Enhedslistens side fremhæve, at IT er et redskab, som kan være et gode på nogle punkter, men det kan også være et onde. Og det er vigtigt, det er meget vigtigt, at man ikke fra Folketingets side og fra ministrenes side gør IT til noget, som er uafvendeligt, en naturlov, som jeg også sagde tidligere, men at vi faktisk forsøger på at give nogle bud på, hvordan vi synes, det skal udvikles, og at vi gør det til et politisk valg, hvordan vi synes, at informationsteknologien fremover skal bruges til gode for borgerne og ikke som noget, der som en uafvendelig naturlov trækkes ned over hovedet på folk.

Addi Andersen (CD):

Igen vil jeg på CD's vegne takke ministeren og denne gang for ministerens redegørelse og handlingsplan for IT-området.

For almindelige mennesker, som bare følger edb-udviklingen som daglig bruger, er det meget svært at være visionær på informations-teknologiområdet. Derfor er det vigtigt at have et ministerium, som sætter fokus på udviklingen og sætter rammerne for en forberedelse af samfundet til udviklingen, som vi nok må være indstillet på bliver eksplosiv.

Uanset hvordan vi forholder os, vil hele samfundet gå mod en udvikling, hvor mere og mere information bliver let tilgængelig på elektroniske medier. Derfor bør brug af edb og informationsdatabaser gøres til en naturlig del af hverdagen.

Når man skal arbejde med sådan en opgave, skal man arbejde med to meget forskellige grupper. Dels er der børn og unge, som først skal begynde i skolen eller er i den tidlige del af skoleforløbet, dels er der alle os andre, som allerede er ude af undervisningssystemet, men som i hverdagen i stigende grad bliver mødt med kravet om at kunne finde rundt i de mængder af informationer, som ligger i databaser og er ude på nettet.

I ministerens redegørelse fastsættes det som et mål, at der i skolerne skal være en tidssvarende computer for hver 5-10 elever. Jeg er enig i dette mål. Man kunne måske ønske, at man var mere ambitiøs. Det at bruge en computer og at finde rundt på Internettet skal være lige så naturligt, som når vi i dag slår op i en ordbog eller bruger en lommeregner. Derfor skal brugen af computer ikke alene være en del af undervisningen, men også indgå i løsning af hjemmeopgaver og være en del af fritiden; kun derved får man den fulde fortrolighed med IT-mulighederne.

Det er ikke nok at anskaffe det tekniske udstyr. Skolerne må også kunne give en kvalificeret undervisning i brugen af informationsteknologien. Vi må derfor sikre efteruddannelse af lærerne og opprioritering af edb og informationsteknologi på seminarier og højere læreanstalter. Edb bør gennemføres som obligatorisk fag i folkeskolen på linje med andre fag.

Vi er i den heldige situation, at Danmark ligger helt i top med hensyn til pc'ere i private hjem, og de fleste børn og unge har derigennem ofte adgang til brug af computer. Alligevel har samfundet en pligt til at sikre adgang til de

informationer, som ligger derude på nettet, for alle brugere, også dem, som ikke har adgang til databaser osv. andre steder. Derfor bør der på landets biblioteker være gratis adgang til at bruge Internettet og de muligheder og informationer, der ligger dér.

Af alle os andre, som ikke er opflasket med edb og computere, skal man nok ikke forvente, at vi skal føle os lige så hjemmevante på Internettet som den generation, der voksede op med det som en naturlig del af hverdagen; men det vil være forkert ikke at skabe rammerne for, at alle aldersgrupper kan få glæde af edb'en. Derfor er jeg enig med forskningsministeren, når det i redegørelsen slås fast, at infosamfundet er for os alle.

Bibliotekerne kan udfylde en vigtig plads her, men det bør, f.eks. gennem oplysningsforbundene, tilstræbes, at der bliver udbudt undervisning for alle aldersgrupper og for folk med forskelligartede forudsætninger i brugen af IT-mulighederne. Ellers skabes der alt for god grobund for, at informationsteknologien gør de stærke stærkere og de svage svagere. Redegørelsen nævner dette som et skræmmebillede, og det bør der sættes alle mulige midler ind for at forhindre.

Der lægges i redegørelsen og i handlingsplanen op til en udvidelse af hjælpen til andre grupper, navnlig de handicappede, som med IT-udviklingen har fået helt nye muligheder. Der er al mulig grund til at støtte de initiativer, Forskningsministeriet har taget til et samarbejde med handicaporganisationerne om udvikling af nye og bedre instrumenter for handicappede til at deltage ubesværet i det almindelige samfundsliv.

Borgerkortet er gjort til en vigtig del af fremtidens informationssamfund. Hele borgerkort-tanken bygger på frivillighed, og det er i sin grundidé også en fornuftig tanke, men hvis vi ser bare ti år ud i fremtiden, vil borgerkortet nok være en slags frivillig tvang, for borgerkortet vil skulle bruges i så mange dagligdags funktioner, at det vil være praktisk umuligt at leve et almindeligt liv uden et borgerkort. Hvis borgerkortet f.eks. bliver en forudsætning for at kunne låne bøger på biblioteket eller bestille tid hos speciallæge, så er det så som så med det frivillige.

Derfor bør man nok overveje én gang til, om det er rimeligt at lægge brugerbetaling på kortet, selv om betalingen er nok så symbolsk.

Udsigten til en rivende udvikling af informationsteknologien, hvor alle informationer, film,

arbejdspladser, indkøb osv., osv. kan trækkes hjem i stuen, uden at man har nogen kontakt med andre mennesker, understreger det offentliges forpligtelse til fortsat at give gode teater- og sportstilbud m.m. Ellers er der kun den todimensionale verden uden sociale kontakter tilbage. Dette må ikke opfattes som et forbehold over for informationsteknologien, men alene som en understregning af, at satsningen ikke må være enstrengt.

Samlet synes jeg, at forskningsministerens redegørelse og handlingsplan rummer nogle spændende aspekter, som kan være med til at holde Danmark i de forreste rækker, hvad angår informationsteknologien og befolkningens mulighed for at få det maksimale udbytte af den.

I relation til udlandet peger redegørelsen på nogle spændende udviklingsområder, som kan sikre Danmark en position blandt de førende inden for opbygning af informationsteknologi.

Poul Nødgaard (DF):

Hvis vi for 20 år siden havde siddet og tænkt på, om der ville ske det, som faktisk er ved at ske i dag, så havde vi nok ikke rigtig kunnet tro på det. Der var i hvert fald ikke ret mange, tror jeg, der for 20-25 år siden havde fantasi til at forestille sig det informationssamfund, som vi faktisk allerede har stået i i et stykke tid, og som vil fortsætte med en rivende udvikling.

Det, som flere ordførere har været inde på, jeg også lige sige et par ord om. Det er omkring de afsnit i redegørelsen, hvor der tales om A- og B-hold. Der er også nogle, der har talt om C- og D-hold, og det synes jeg nok er noget af det, som man bør overveje at drøfte. Selvfølgelig skal man ikke tvinge nogen til at lære noget, men jeg går ud fra, at et samfund i en sådan udvikling også sørger for, at der gives de muligheder, som nu kan gives, for, at folk også bliver klar til at deltage i det samfund, som vi står over for.

Jeg vil godt lige sige med hensyn til, hvad der også har været talt om, nemlig hele den computerverden på skolerne – nogle går jo næsten ind for, at hver eneste elev fra børnehaveklasse til 10. klasse skal have en personlig computer – at dér melder jeg altså fra. For det første er der jo en masse økonomi i det, og det andet og for mig endnu mere væsentlige er, at i det øjeblik, vi ligesom omgives så meget med computere, at det nærmest er det, det hele drejer sig om, tror jeg, livet kan gå hen og blive utrolig fattigt. Lad

børnene og de unge blive voksne på en naturlig måde; man skal ikke mere eller mindre pådutte dem nogle computersystemer. Derfor synes jeg nok, at man bør gå en lille smule langsommere frem, end mange i virkeligheden gerne vil.

Med hensyn til Internettet, som der også har været talt meget om, er det jo over os. Det har jo ikke fundet sit endelige leje endnu, men det kører sikkert også derudad.

Med hensyn til borgerkortet, som er noget af det vigtigste, synes jeg, i denne redegørelse, er jeg glad for, at ministeren allerede gik først ind i debatten og slog helt fast – hvilket jeg i øvrigt heller ikke var i tvivl om – at det borgerkort først kommer i det øjeblik, Folketinget har bestemt, at det skal indføres, og at det vil komme til at foregå via et konkret lovforslag.

Men man kan godt udtale sig om det allerede nu, og dér vil jeg så sige, at jeg tror, at det vil blive med borgerkortet lidt ligesom med Dankortet. I starten, da vi havde fået Dankortet, var utrolig mange mennesker skeptiske over for det, meget skeptiske. Jeg ved ikke, hvor mange hjem der i dag har et Dankort – det er der sikkert tal for – men jeg vil tro, at mindst hvert andet eller tredje hjem i Danmark har et Dankort liggende, som de kan bruge i en given situation, og som de sikkert også bruger meget i det daglige. Det vil gå på samme måde med borgerkortet.

For Dansk Folkeparti må det være sådan, at når det borgerkort kommer – for det tror jeg det gør – og der vil blive vedtaget en lov her i Folketinget om det, så må det være på samme måde som med Dankortet, at det er for de danskere, der ønsker at bruge borgerkortet. Der kan også være forskellige ting, man vil have lagt ind på borgerkortet – nogle vil måske have det hele. Når jeg mærker, hvor meget min tegnebog fylder med DSB-kort, Tivolikort, sygesikringsbevis, og hvad ved jeg, er jeg utrolig fristet til at få et borgerkort, hvor man kan trykke de ting ind på, som jeg beder om; men dermed er ikke sagt, at andre skal gøre det samme, og derfor må vi på det område have den totale frihed. Men jeg vil da ikke afvise, hvis borgerkortet kommer om nogle ganske få år, at det i løbet af 5-10 år er blevet lige så moderne at have et godt, veludviklet borgerkort, som det er i dag at have et Dankort.

Tiden er fremskreden, og jeg synes ikke, der er nogen grund til at forlænge debatten mere. Jeg vil slutte med lige at sige tak for redegørelsen. Jeg synes, at den er god og nyttig, et godt lille værktøj at have på sit kontor i det daglige arbejde.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Tak til partiernes ordførere for en god debat og en konstruktiv modtagelse af regeringens redegørelse om informationssamfundet for alle, den danske model, og den medfølgende handlingsplan.

Vi har valgt i år at supplere den med også at oplyse over for ordførerne – som der ikke er så mange af til stede lige i øjeblikket – hvor langt vi er kommet med initiativerne, der blev forelagt for Folketinget sidste år, og en opgørelse over, hvordan Danmark står i forhold til andre lande, når det drejer sig om anvendelsen af de nye informationsteknologiske tjenester og redskaber.

Flere ordførere har lagt vægt på, at vi ikke skulle opfatte informationssamfundet som en given størrelse, noget, der kommer oppefra og falder ned over befolkningen, der trykker befolkningen. Sådan opfatter regeringen det bestemt heller ikke. Vi ønsker at se informationssamfundets udvikling og udfoldelse i Danmark som en værdidreven tilgang. Vi ønsker at sikre, at vores samfund – også i en tid, hvor borgere og virksomheder anvender informations-teknologiske redskaber – hænger sammen både teknologisk og menneskeligt. Vi ønsker et samfund, hvor der ikke bare i bogstaveligste forstand er tilgængelighed, men hvor befolkningen kan anvende de nye informationsteknologiske løsninger kreativt, intelligently og kritisk.

Hvis vi ser på de visioner i »Infosamfundet år 2000«, som blev forelagt for Folketinget og offentligheden af det såkaldte Dybkjær-Christensen-udvalg, er vi kommet et langt stykke fra visioner til handling. Det er sket i kraft af den strategi, regeringen har valgt, nemlig et meget tæt samspil med amterne, kommunerne, andre ministerier, det frodige danske foreningsliv og arbejdsmarkedets parter om, hvordan vi skal tilrettelægge den lange række af initiativer på IT-området. I år har vi lagt 49 konkrete initiativer frem for Folketinget i vores handlingsplan. 27 af initiativerne er helt nye i forhold til handlingsplanen for 1995, og i den status, vi har lagt frem, kan man se, hvor langt vi er kommet med initiativerne fra sidste år.

Det blev sagt af fru Sonja Mikkelsen, at IT, altså informationsteknologien, skaber skel. Det er rigtigt, at som udgangspunkt er det dem, der har, over for dem, der ikke har, og dem, der kan, over for dem, der ikke kan. Men informationsteknologien har også et fantastisk indhold og kan give dem, der i dag har forringede eller

reducerede muligheder, og dem, der slet ikke kan noget i dag, langt bedre livsbetingelser og langt bedre livskvalitet.

Da jeg for nylig havde et møde med en gruppe unge blinde, så jeg, at de trak deres lille bærbare blindskriftcomputer op af tasken. I dag kan blinde fungere langt mere optimalt end tidligere. De kan tage del i det demokratiske samfundsliv, de kan formulere sig på skrift, de kan lave små notater på deres computer og bruge dem som grundlag for at holde taler i forsamlinger, og så bliver man overbevist om, at her har vi at gøre med en teknologi, der giver muligheder for at opnå en bedre livskvalitet.

For nylig var jeg til møde i de døves kulturhus på Østerbro og talte med de døve om, hvordan man i fremtiden ved hjælp af en personlig computer, som er koblet til Internettet, kan få kontakt med ikke bare sine nærmeste, men med hele verden 24 timer i døgnet. Så finder man ud af, at også de døve i vores samfund i kraft af den personlige computer får nogle meget store muligheder for at få øget livskvalitet.

For 14 dage siden var jeg på officielt besøg på Færøerne og overværede en fjerndiagnosticering på sygehuset i Tórshavn, hvor en hjertepatient var indlagt nogle ganske få timer. Ved hjælp af telekommunikation og moderne hospitalsinformationsteknologi kunne eksperterne sidde på Rigshospitalet i København og afgøre, hvorvidt der skulle finde en operation sted af den pågældende patient. Patienten kunne blive hjemme og vente på, at operationen blev planlagt, komme til København og være her i ganske kort tid og komme hurtigt hjem igen til sine nærmeste. Også inden for sundhedsvæsenet er der altså kolossale muligheder for at give patienterne en hurtigere og bedre behandling, også ved en reduktion af det bureaukrati, som ofte er forbundet med vores tjenester i den offentlige administration i dag.

I dag oplever vi, hvordan familier, hvor både far og mor er på arbejdsmarkedet, ved hjælp af moderne informationsteknologi er i stand til at have forbindelse til arbejdspladsen fra hjemmet og får en meget større fleksibilitet i tilrettelæggelsen af arbejdet og større selvbestemmelse med hensyn til, hvornår og hvordan tingene skal udføres. Så finder man ud af, at her ligger der også nogle kolossale muligheder for forandringsprocesser, frigørelse af menneskelige ressourcer og skabelse af et mere moderne erhvervsliv og arbejdsmarked.

Jeg er enig i fru Sonja Mikkelsens udgangspunkt om, at der kan skabes skel. Men hvis vi tilrettelægger det hele rigtigt, har vi også nogle kolossale muligheder for at skabe et samfund, hvor der er mere gennemsigtighed, hvor der tages mere hensyn til det enkelte menneske, og hvor vi skaber fællesskab om løsninger ved at skabe tilgængelighed – både i bogstavelig forstand, men også ved at give mulighed for at anvende den ny informationsteknologi.

Det er rigtigt, at skolen er vigtig, og derfor er et meget vigtigt omdrejningspunkt i regeringens strategi hele vores uddannelsessystem og ikke mindst folkeskolen, simpelt hen fordi regeringen mener, det er gået for langsomt. Vores tålmodighed er sluppet op, og hvis den konservative ordførers tålmodighed også er ved at slippe op, er jeg da glad for det, for så er vi i samme båd. Men en gang imellem kan man jo glemme sin fortid. Man sad med regeringsansvaret i 10½ år, og dengang var der ikke så mange, der talte om tabt tålmodighed, når man mødtes med kommunerne.

Men vores tålmodighed er altså sluppet op. Vi har rejst sagen over for Kommunernes Landsforening, og vi ønsker nu at realisere regeringens ambitioner om, at der skal ske et temposkift i skolerne for at sikre, at alle børn – uanset om de kommer fra et hjem med computer eller ej – får lært at anvende den nye informationsteknologi kritisk, kreativt og intelligent og desuden bruge den som et meget vigtigt pædagogisk læreredskab.

Flere af ordførerne har været inde på de muligheder, der ligger i anvendelsen af multimediet i både undervisningsøjemed og i indlæringsprocessen. Det er ikke nok bare at tale om, at vi skal nå målet og komme fra situationen i dag, hvor der er 28 elever i gennemsnit pr. computer, til regeringens målsætning om mellem 5 og 10 elever pr. computer. Der er andre ting, der også skal med, og bl.a. gælder det i høj grad om at sikre, at lærerne bliver personlige brugere af den nye informationsteknologi, for ellers vil de ikke være i stand til at sikre, at det bliver et godt pædagogisk værktøj.

Derfor er regeringens målsætning en samlet pakke for folkeskolen, der ikke alene består af et temposkift i indførelsen af pc'erne i skolerne. Lærernes kvalifikationer skal forbedres, de skal selv gøres til personlige brugere af informationsteknologien, og derfor skal der sættes større fokus på IT i efteruddannelsen af lærerne. Der skal etableres et landsdækkende skolenet,

som allerede er med på den finanslov, regeringen har fået flertal for sammen med Det Konservative Folkeparti. Vi skal sikre, at der også skabes et ordentligt software-miljø, altså udvikling af gode danske, pædagogisk tilrettede undervisningsmaterialer, i en tid, hvor den personlige computer bliver et værktøj, der også anvendes i den teknologistøttede undervisning.

Fru Sonja Mikkelsen talte om folkeoplysningen og dens rolle, når det gælder om at sikre, at vi får skabt rammer for, at også hele den voksne befolkning kan være med. Det er jeg enig i, og derfor vil vi også fra Forskningsministeriets side inddrage Folkeoplysningsorganisationernes Samvirke i drøftelser af, hvordan vi i fællesskab og i høj grad gennem de eksisterende aktiviteter kan sikre, at vi får den voksne befolkning med.

Folkebibliotekerne i Danmark spiller en helt unik rolle for at sikre tilgængelighed i fysisk forstand. Men de skal også være steder, hvor folk kan guide én ud i cyberspace og hjælpe én med at finde frem til det, man gerne vil hente på netværkerne, uanset om det er det nationale eller det internationale. Det er en rodebutik, som en enkelt ordfører har været inde på. Det kan virkelig være svært at holde skæg for sig og snot for sig, hvis man overhovedet kan finde nogen af delene på Internettet. Det er en rodebutik, og derfor kræves det, at der er nogle dygtige folk, der kan guide én rundt på Internettet, og her er bibliotekerne et unikt sted.

Hr. Kim Behnke var meget inde på, at da Gutenberg opfandt bogtrykkerkunsten, blev der skabt skel. Men det har vi jo gjort noget ved. Specielt da Socialdemokratiet og andre konstruktive politiske kræfter i Danmark begyndte at få politisk indflydelse, blev der skabt folkebiblioteker. Det skete endda i et tæt samspil med liberale kræfter i det danske samfund, fordi vi skulle sikre, at også manden bag ploven og arbejderne kunne få adgang til dyre bøger uden skele til pengepungens tykkelse. Nu skal vi sikre, at der også bliver den samme tilgængelighed i det informationssamfund, Danmark allerede er langt på vej til at blive, når det drejer sig om elektroniske udgivelser. Opslagsværker og leksika kommer på cd-rom, mange udgivelser vil i fremtiden komme i interaktivt videoforformat på cdi, og det er i høj grad til denne strøm af indholdsmæssigt ordentligt tilrettede tjenester på telenettet, en tilkoblet computer kan give adgang til viden og information.

Her er bibliotekerne det rigtige sted, og derfor lægger regeringen også afgørende vægt på at

forberede bibliotekerne til at blive det lokale multimedieforsamlingshus. Derfor nedsættes der et biblioteksudvalg, og det er en nødvendighed, selv om nogle er trætte af at høre om alle de udvalg, der skal til for at løse problemerne. Men et så komplekst spørgsmål som at finde ophavsretsløsninger på elektroniske udgivelser kræver altså, at der er kyndige folk til at rådgive både Folketinget og regeringen. Problemet med pligt-afløsning af elektroniske udgivelser skal løses, og vi skal sørge for, at Internettet også bliver koblet på. Heldigvis sker det i meget stort omfang i dag, hvor kommunerne løser deres forpligtelser ved at sikre, at bibliotekerne bliver koblet til på Internettet.

Vi vil i Forskningsministeriet gerne sørge for, at offentlig information bliver nemt tilgængelig, og at det bliver nemt at trække tjenesteydelser via Internettet. Derfor arbejdes der med en info-kiosk i en nemt tilgængelig og meget fint designet form, så alle gerne skulle kunne trække informationer i fremtiden. Uden at være edb-nørd skulle man gerne kunne trække de informationer, som i stigende omfang vil komme via telenettene, og derfor vil Forskningsministeriet i løbet af indeværende år samarbejde med en lang række partnere og udvikle et design for en let tilgængelig info-kiosk.

Borgerkoret har flere været inde på, og igen vil jeg gerne berolige: Der bliver ikke truffet beslutninger i den sag under debatten i dag. Regeringen har valgt at sige til Folketinget, at vi er klar til at lægge en principkitse frem for Folketinget. Den skal indeholde principperne for det lovforslag, der vil blive udarbejdet til efteråret, og den vil blive sendt i høring hen over sommeren og blive fremlagt i Folketinget til oktober.

Vi har valgt at sige, at borgerkoret skal være borgerens sikkerhedsnøgle til at foretage elektronisk kommunikation – også i høj grad, når det drejer sig om at kunne betjene sig selv over for de offentlige myndigheder. Det vil sige, at hvis man i fremtiden gerne vil selvangive sig via Internettet, skal man have en sikker identifikationsnøgle til det offentlige, og vi har også et ønske om, at der ikke skal være andre, der kan selvangive os til det kommunale skattevæsen.

Vi vil også gerne i fremtiden kunne gøre den offentlige sektor mere målrettet mod at kunne betjene borgeren, når borgeren har tid til det, og ikke kun, når de offentlige myndigheder stiller sig til rådighed for borgeren. Derfor vil der blive udviklet en lang række tjenester, hvor borgeren

i fremtiden kan blive betjent, når borgeren har tid til det, uanset om det er, når børnene er blevet lagt i seng om aftenen, eller når man fra sin arbejdsplads hurtigt kan få overstået en mere triviell opgave i samspil med offentlige myndigheder. Hvis man f.eks. gerne ville se, om man hurtigere kunne få sit barn i dagpleje eller i børnehave, hvis nu man flyttede sit barn fra ventelisten for én institution til en anden, skulle man selv kunne gå ind og se oplysningerne om, hvor ens barn står på ventelisten.

Det kan også være, man gerne vil have nogle attester fra planlægningskontoret eller miljømyndighederne i kommunen. Dem kan man trække direkte, og man kan i øvrigt også give oplysninger direkte fra sin personlige computer derhjemme eller fra sin arbejdsplads. Det er også noget, der kan udvikles til, at man kan bruge det i forbindelse med sin forretning og sende elektroniske oplysninger via telenettet fra sin computer. Så hvis vi taler om EDI, altså elektronisk dokumentoverførsel, tager vi nu i samarbejde med Erhvervsministeriet et meget stort skridt frem mod at reducere erhvervslivets bureaukratiske arbejdsopgaver, både i indbyrdes samspil og i samarbejde med offentlige myndigheder.

Hr. Jens Løgstrup Madsen svang sig op i de høje lianer med det ideologiske indlæg, som indledte debatten i dag. Jeg vil godt sige, at jeg er fundamentalt uenig i hr. Jens Løgstrup Madsens opfattelse af, at alle problemer i dette samfund kan løses via markedskræfterne. Markedet er en god tjener, ja, men markedet er ikke nogen god herre. Jeg vil gerne anvende markedskræfterne som en god tjener, og det gør vi også i Danmark. Men der skal sættes nogle rammer, for at markedet kan fungere, og derfor ved hr. Jens Løgstrup Madsen godt, at det er nødvendigt med en kraftig konkurrencelovsregulering for at sikre, at konkurrencen faktisk er til stede. Uanset om man fjerner de offentlige aktører fra markedet, har det private marked en tendens til at monopolisere, og derfor vil konkurrencedelen blive sat ud af kraft. Når det drejer sig om denne samfundsændring, er det altså nødvendigt, at man sætter sig ud over de snævre ideologiske rammer og ser på nødvendigheden af, at vores samfund kan hænge sammen, så vi ikke efterlader mange mennesker tilbage på perronen, når samfundet drøner derudad i informations-teknologisk retning.

Borgerkoret bliver et redskab, som kan udnyttes af borgerne som en nøgle til kommu-

nikation, og vi mener, det nødvendigvis må være en offentlig opgave. Fru Henriette Kjær spurgte, om selve kortet vil blive udliciteret. Det er regeringens opfattelse, at det er CPR-kontoret under Indenrigsministeriet, der skal holde styr på, hvor mange kort der er udstedt, og hvis nogle borgere ønsker, at deres kort skal spærres, skal der være en myndighed, der har ansvaret for, at der kommer en spæringsmekanisme på kortet. Derfor skal der tilrettelægges et system under CPR, der tilfredsstillende de sikkerhedsmæssige foranstaltninger.

Angående leverancen af selve dette kort, som borgeren skal kunne købe på sit lokale folkeregister til en pris af formentlig 100 kr., vil den komme i almindeligt EU-udbud, så prisen kan blive så lav for borgeren som overhovedet muligt. Selve prisen for udstedelsen af kortet bliver det eneste, borgeren skal betale, og derfor har jeg en forventning om, at den måske kan blive lavere med tiden.

Der blev stillet spørgsmål om, hvorvidt man kunne få lagt flere ting ind på kortet, og jeg tror, det var hr. Nødgaard, som gerne ville have tømt sin pung – ikke for mønter, men for kort. Jeg kan sige, at vi har valgt fra regeringens side kun at lade kortet være borgerens nøgle til elektronisk kommunikation og ikke et kommercielt kort eller et kort, der kan erstatte andre kort. Det bliver en nøgle til dem, der gerne vil have sikkerhed for, at når de bruger deres computer til indbyrdes kommunikation og krypterer informationerne, skal det kun være den, der har nøglen til at åbne posten, der har adgang til den, så der ikke sker forvanskninger undervejs af informationerne.

Vi vil også gerne sikre os, at man kan bruge kortet som en elektronisk signatur, og derfor bliver der fremsat et lovforslag om digital underskrift i den kommende samling, som en af ordførerne var inde på. Men det bliver altså frivilligt at anskaffe kortet, og det bliver borgerens nøgle til kommunikation.

Med hensyn til virksomhedernes muligheder har vi valgt i årets redegørelse til Folketinget at fokusere på den lange række af muligheder, der ligger for dansk erhvervsliv for at sikre konkurrenceevnen, udbygge den gennem årene og sikre dansk beskæftigelse. Elektronisk dokumentoverførsel er helt klart et godt grundlag for at øge dansk erhvervslivs konkurrenceevne, fordi det eliminerer en stor del af det trivielle administrative og bureaukratiske arbejde. Derfor vil der blive etableret standarder for EDI for samt-

lige brancheområder inden udgangen af 1997, og det er i øvrigt noget, vi har drøftet i meget tæt samspil med Dansk Industri, Dansk Arbejdsgiverforening og fagbevægelsen på det trepartstopmøde, statsministeren afholdt med parterne på arbejdsmarkedet den 2. februar.

Dernæst har teleliberaliseringen stor betydning for virksomhederne. Teleliberaliseringen skal jo føre til, at vi får nogle billigere og bedre tjenester i Danmark, både for private og i høj grad også for det danske erhvervsliv.

Informationsteknologiens store potentiale giver også arbejdsmarkedet mulighed for at bruge de menneskelige ressourcer langt mere aktivt ved at lægge decentrale funktioner ud til den enkelte, give større ansvar og større indflydelse til den enkelte medarbejder og skabe nye ledelseskoncepter. Herigennem kan vi få informationer meget hurtigere ud i virksomhederne, organisationen og den offentlige forvaltning og dermed bryde de pyramider ned, vi har i ledelseshierarkierne i de offentlige og private virksomheder. Her skal vi fokusere langt mere på de potentielle muligheder for at styrke både det enkelte menneskes engagement i dagligdagen på virksomheden og grundlaget for at styrke beskæftigelsen i Danmark.

Fru Henriette Kjær var inde på forskningsnettet. Man taler om det som et net, der skal trækkes ned over erhvervslivet, men jeg vil godt sige: Der bliver ikke trukket noget ned over erhvervslivet! Det fremgår af finansloven, som blev vedtaget med også Det Konservative Folkepartis stemmer, at vi tilbyder vores forskningsinstitutioner at blive tilknyttet et højhastighedsnet, og af hensyn til erhvervslivet vil vi også tilbyde, at virksomheder kan komme med på højhastighedsnettet på almindelige kommercielle vilkår og derigennem få adgang til at kommunikere med 90 danske forskningsinstitutioner – være i daglig kontakt med dem og få overført information og viden fra dansk forskning i et meget tæt samspil. Dansk erhvervsliv føler ikke, det er noget, der bliver trukket ned over dem. De føler det som et godt og attraktivt tilbud om at få adgang til bedre kommunikation.

Jeg vil gerne sige tak til de ordførere, der også påpegede de miljømæssige aspekter i informationssamfundets udvikling. Dem skal vi fokusere meget aktivt på, og jeg håber, at vi med den procedure, vi har lagt, hvert år kan vende tilbage til Folketinget med en ny handlingsplan eller en ny redegørelse og være i stand til at fastholde

den meget store folkelige og politiske interesse for den samfundsforvandling, vi er i gang med.

Sonja Mikkelsen (S):

Tak til forskningsministeren for den meget grundige besvarelse.

Det, der bringer mig på talerstolen, er slet ikke forskningsministerens besvarelse, men et spørgsmål, jeg stillede tidligere på dagen og ikke fik svar på. Jeg stillede et spørgsmål til hr. Løgstrup Madsen fra Venstre, men siden har jeg desværre ikke set hr. Løgstrup Madsen her i salen, og jeg har derfor ventet med at stille mit spørgsmål en gang til.

Jeg mener egentlig, det er velbegrunderet at bede Venstre redegøre lidt nærmere for det forslag, hr. Løgstrup Madsen nævnte at Venstre har fremsat, nemlig at hver skoleelev skal have sin egen computer. Mit spørgsmål var og er stadig: Hvordan skal den store investering finansieres? Hvad har Venstre tænkt sig? Det er særdeles interessant i betragtning af, at kommunerne hidtil kun har formået at investere i 5.000-6.000 computere om året. Men desværre kan jeg stadig ikke se hr. Løgstrup Madsen i salen, så vi må vel vente med at få svar på det spørgsmål til en anden gang.

Henriette Kjær (KF):

Nu talte jeg ikke specielt om det aktuelle højhastighedsnet, for den diskussion har vi haft. Jeg advarede generelt imod, at man opbygger nogle store statslige net og ikke lytter nok til virksomhedernes ønsker, men bare fra det offentlige side begynder at udbygge det, som man tror der er behov for. Det var sådan set det, min advarsel gik på.

Jeg siger tak for de svar, jeg fik på nogle af de spørgsmål, jeg stillede. Men der er stadig uafklarede spørgsmål, bl.a. om, hvordan ministeren vil håndtere krypteringsproblematikken. Det kan være, vi får en mere indgående diskussion, når vi kommer til selve debatten om borgerkortet, men jeg synes, vi lige så godt kan tage en del af debatten her. Præcis hvornår venter man IT-sikkerhedsrådets oplæg færdig her til sommer? Skal det konkretiseres i lovgivning, eller er det bare et debatoplæg, som giver os mere viden på området? Det kunne jeg godt tænke mig nogle mere uddybende svar på.

Kim Behnke (FP):

Det var sjovt at høre ministeren rette en bredside mod Venstres ordfører og være meget præ-

cis i formuleringen om, at markedet skulle være tjeneren og ikke herren, fordi der var der en tendens til, at der ville opstå monopoler på det private marked. Men aldrig så snart havde ministeren fået luft i lungerne igen, før det næste, der blev sagt, var, at staten skal have eneret på at udstede borgerkortet.

Men det kan ikke være sådan, at ministeren kan mene begge dele. Hvorfor skal staten have monopol på at udstede dette borgerkort? Når vi tænker på de forbrydelser, som gennem historien er blevet begået mod menneskeheden, hvorfor skal staten så have monopol på det? Jeg håber aldrig, det sker igen, men hvad nu, hvis en fjendtlig magt – som det jo trods alt skete i 1940 – tager magten i Danmark og overtager disse statslige, centrale computere med alle oplysninger om borgerne?

Nej, vi må have en pluralistisk og mangfoldig løsning, hvis vi skal udnytte borgerkortets ressourcer. Det er borgeren selv, der skal bestemme, hvilke data der skal lægges ind på kortet, og det er borgeren selv, der skal bestemme, hvilke data der skal trækkes ud fra kortet. Og så vil jeg gerne have frihed til, at mit kort kan bruges både på benzintanken, i banken og på folkeregisteret.

Ministeren redegjorde for, at det er regeringens politik, at borgerkortet bare skal være en nøgle. Men samtlige data ligger stadig centralt pakket sammen på det offentliges computere, og så er vi jo ikke nået et skridt videre. Man kan jo få Kafkaske kuldegysninger ned ad ryggen ved tanken om denne statsmagt, der har samlet alle disse oplysninger, og hvor det eneste, borgeren har, er et kort, der bestemmer, om den pågældende kan få lov til at kigge med eller ej. Nej, det må være sådan, at vi – som ministeren selv var inde på – bruger den nye teknologi til at decentralisere dataopsamlingen, så den enkelte borger selv kan bestemme, hvem der skal kunne manipulere eller ikke manipulere med de foreliggende data.

Jeg er også nødt til at tage fat i ministerens betragtninger om de ophavsretlige problemer, der vil komme, når man sætter disse multimediamaskiner op på bibliotekerne. Det er nemlig helt rigtigt set, og det var lige præcis nogle af de synspunkter, jeg gjorde gældende, da vi ændrede ophavsretsloven. Jeg sagde, at det stykke papir, vi har skrevet den nye ophavsretslov på, vil være forældet i løbet af meget kort tid, for man har slet ikke taget højde for den mangfoldighed af muligheder, der findes i det øjeblik,

man via sit internetsystem kan hente bøger, musik, film og alt muligt andet ned, uden at der er nogen som helst statslig myndighed – og heldigvis for det – der kan følge med i, hvad folk foretager sig.

Man begår en dumhed, hvis man sætter maskinen op på et folkebibliotek og siger: Nu kan enhver komme ind og kigge med. Så vil der opstå ophavsretlige problemer. Så længe man sidder derhjemme i stuen, har man ret til frit at benytte sig af tingene, og derfor vil der komme en kæmpestor og helt unødvendig udgift på de offentlige budgetter, når man skal til at udrede disse ophavsretlige afgifter til folk rundt omkring i den store verden, der aldrig har drømt om, at de skulle få tilsendt en check fra Holstebro Kommunebibliotek eller Århus Kommunebibliotek.

Med hensyn til ministerens argumentation om, at lige præcis det, at man fik folkebibliotekerne med, ville medføre, at informationerne i modsætning til de Gutenbergske førsteudgivelser kom andre end rige mennesker til gode, er jeg nødt til at minde ministeren om, at forskellen på dengang og nu er, at i dag ligger det inden for enhver dansk borgers rækkevidde at købe sig adgang til IT – hvis ellers ministeren som hovedaktionær i Tele Danmark vil sørge for, at den telefonregning, man skal betale, når man har brugt en aften på nettet, bliver konkurrencedygtig.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Først til fru Henriette Kjær: Jeg tror, at hvis den konservative ordfører havde haft kontakt med arbejdsmarkedets parter – måske bare den ene side, det kunne være Dansk Industri eller Dansk Arbejdsgiverforening – ville fru Henriette Kjær vide, at Forskningsministeriet sætter stor pris på at være i tæt dialog med parterne på arbejdsmarkedet om de initiativer på IT-området, der relaterer sig til erhvervslivet og arbejdsmarkedet.

Jeg tror heller ikke, fru Henriette Kjær på noget tidspunkt har hørt kritik fra den kant af de initiativer, Forskningsministeriet har taget. Jeg kan i hvert fald fortælle fru Henriette Kjær, at på det trepartstopmøde, der blev afholdt i Fællessalen den 2. februar, var der stor, for ikke at sige fuld opbakning fra både arbejdsgiverside og fagbevægelsens side om de af regeringens initiativer på IT-området, som relaterer sig til erhvervs- og arbejdsmarkedet.

Det vil altså ikke lykkes for fru Henriette Kjær at skabe et billede af, at når det drejer sig om de erhvervsrettede og arbejdsmarkedsrettede initiativer, er regeringen og Forskningsministeriet ikke med i en tæt dialog. Det er vi, og vi er med i alle initiativer, specielt når det drejer sig om EDI-området, altså elektronisk dokumentoverførsel. Her har Dansk Industri og Forskningsministeriet i fællesskab gennemført en undersøgelse af dansk erhvervslivs interesse og behov for anvendelse af elektronisk dokumentoverførsel, både til offentlige myndigheder og indbyrdes mellem virksomhederne, så der er en tæt dialog.

Med hensyn til spørgsmålet om en dansk krypteringspolitik er det rigtigt, at jeg har bedt det nye IT-sikkerhedsråd om at komme med deres anbefalinger til en dansk krypteringspolitik inden sommerferien. Der skal gives anvisninger om, hvordan og hvornår og på hvilke områder vi skal anvende kryptering for at styrke den enkelte borgers sikkerhed, og hvordan samfundet i øvrigt kan beskytte sig mod organiseret kriminalitet. Det er nogle af de store spørgsmål, hvor jeg afventer rådets anbefalinger.

Min egen personlige og umiddelbare reaktion er, at vi skal udnytte krypteringsteknologien til at give den enkelte borger større sikkerhed og større tryghed, når man bruger den elektroniske kommunikation. Vi skal have fundet svar på, hvordan vi også rent samfundsmæssigt sikrer os mod den organiserede kriminalitet, hvor krypteret information jo er et eminent redskab til at undgå politimyndigheders og andre myndigheders mulighed for at gribe ind over for organiseret kriminalitet. Jeg tror ikke, nogen her i Folketinget mener, at vi ikke skal udnytte informationsteknologien til at give forbrydere og organiserede forbryderbander ringere muligheder for at få beskyttelse.

Vi vender altså tilbage til Folketinget med konkrete lovinitiativer for en dansk krypteringspolitik til efteråret, og vi får anbefalingerne fra IT-sikkerhedsrådet inden sommerferien. Vi skal nemlig have fastlagt en dansk krypteringspolitik som grundlag for at fremsætte lovforslaget om elektronisk underskrift, og krypteringspolitikken skal også fremgå af det lovforslag, jeg tidligere har omtalt, og som nævnes i regeringens redegørelse.

Så til hr. Kim Behnke, der var langt omkring, men jeg skal alene forholde mig til spørgsmålet om borgerkortet:

Der bliver et tilbud til borgerne om at få et borgerkort, hvor man som udgangspunkt skal betale den omkostning, der er til selve udstedelsen af kortet. Og man får dermed en nøgle, der giver én mulighed for at trække oplysninger ud af de offentlige registre.

Og der bliver ikke oprettet ét eneste ekstra register med personindhold som konsekvens af borgerkortet. Der bliver et nøgleregister, der skal sikre, at man kan få en spærring, men der bliver ikke oprettet ekstra registre som konsekvens af borgerkortet. Vi får de registre, som vi har i dag.

Med borgerkortet giver vi borgerne mulighed for selv at hente oplysninger fra registrene. Det kan aldrig blive noget overvågningsinitiativ. Tværtimod drejer det sig om at give den enkelte borger direkte adgang til at se, hvad der står i de registre, der er om borgerne, og i øvrigt mulighed for selv at korrigere eventuelle ændringer undervejs. Det kan være skatteoplysninger, det kan være kørselsfradrag, og det kan være lønændringer, man nu direkte har mulighed for selv at justere fra sin computer, og det kan være andre oplysninger, man gerne vil give videre til offentlige myndigheder.

Det er borgerne, der har adgang til det, og det, vi skal sørge for, er at skabe sikkerhed om disse ting, og det er det, kortet giver os mulighed for. Der bliver altså ikke nogen centrale computere, hvor borgerne mister kontrollen. Tværtimod får borgerne nu langt større sikkerhed for at vide, hvad der står, og mulighed for at betjene sig af systemet.

Det, der drejer sig om registerspørgsmål, er ikke noget, der reguleres via borgerkortslovgivning eller krypteringslovgivning; det er noget, vi regulerer i registerloven, og den registerlov er jo vedtaget af Folketinget og eksisterer i dag. Den er ganske vist under udvalgsbehandling i Justitsministeriet, fordi der er et EF-direktiv, som skal implementeres eller indsættes i dansk lovgivning inden 1998, men der er ingen grund til at mane skrækvisioner frem om dette kort. Borgerkortet er for dem, der ønsker det, og det er frivilligt, om man vil have det, og det giver borgerne mulighed for at betjene sig af systemet via en computer og for at have en sikker nøgle til elektronisk kommunikation med hinanden.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Ministeren overfortolker altså, hvad jeg siger. Jeg kom jo ikke med en kritik, men med en stille

advarsel om, at nu skulle man passe på ikke at opbygge store forskningsnet. Det var såmænd bare det, jeg i al stilfærdighed sagde.

Men når ministeren så kommer ind på trepartstopmødet og den gode kontakt, som han mener at ministeriet har til erhvervslivet og fagbevægelsen, må jeg til gengæld sige, at det slutdokument, der blev vedtaget på trepartstopmødet, altså var ret udvandet, for alle de følsomme emner var jo taget ud af det. Og dér siger jeg bare, at når man inviterer arbejdsgiversiden – men netop ikke brancheorganisationerne – skal man også have for øje, at der selvfølgelig stadig væk er masser af ting, som ikke skal reguleres, og hvor ministeriet ikke hører de forskellige parter.

Man skal også passe på ikke at gøre et rent glansbillede af det, og det synes jeg ministeren gjorde; men jeg respekterer da, at ministeriet mener, at det har en god kontakt til arbejdsmarkedets parter. Det kan man jo kun hylde.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne tage Folketingets ordførere så alvorligt, at jeg også tager dem på ordet med hensyn til, hvad de siger under debatterne her i Folketinget.

Så det er ikke omkostningsfrit – og det bør det heller ikke være i en debat i et parlament – at svinge sig op til at komme med anklager om, at der presses noget ned over hovedet på det danske erhvervsliv. Det er ikke omkostningsfrit at sige den slags. Så må man stå ved det.

Og når fru Henriette Kjær igen svinger sig op til at sige, at det var et tyndt dokument, der kom ud af trepartstopmødet, og at alt det kontroversielle var taget ud, vil jeg gerne høre fra Folketingets talerstol, hvad det er, der er taget ud af trepartstopmødets slutdokument, hvad der er det kontroversielle, hvorfor man mener, at slutdokumentet er udvandet. Og jeg vil gerne høre det, fordi jeg synes, man forfladiger en debat fra Folketingets talerstol, hvis man bare slår om sig med sådan nogle myter, som man gerne vil have til at bide sig fast i offentligheden.

Så jeg vil gerne høre fra fru Henriette Kjær, hvad det er, der er taget ud af slutdokumentet fra trepartstopmødet.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg må skuffe ministeren med, at jeg ikke konkret kan komme ind på de emner, der er blevet taget ud, og de ting af følsom karakter, der er

blevet fjernet; men jeg ved, at hovedbudskabet i slutdokumentet var, at der skulle indføres pc'er i folkeskolen, og det er ved gud noget, som alle kan blive enige om, og som jeg synes var et svagt budskab fra det slutdokument og det trepartstopmøde.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Jeg synes, den konservative ordførers slutreplik taler for sig selv, og derfor skal jeg ikke forlænge debatten, men blot sige, at jeg håber, at man for fremtiden, hvis man ikke er mere sikker i sin argumentation, end vi har hørt her, afstår fra at kaste med sten efter noget, som man hverken har indsigt i eller overblik over.

Så jeg anbefaler, at man bidrager til at få debatniveauet op her i salen, og at man undgår den slags rygtemageri, som jeg synes det sidste argument var udtryk for, for det var ikke kun et spørgsmål om pc'er i folkeskolen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 128:

Forslag til folketingsbeslutning om sygeplejerskeuddannelsen.

Af Kjeld Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 23/4 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

SF's beslutningsforslag om overførelse af sygeplejerskeuddannelsen fra amterne til staten har tre hovedformål, nemlig en væsentlig udvidelse af uddannelseskapaciteten, en bedre samordning af sygeplejerskeuddannelsen med de øvrige videregående sundhedsuddannelser og på længere sigt gennemførelse af en fælles bacheloruddannelse for alle videregående sundhedsuddannelser, og SF har i bemærkningerne nærmere begrundet forslaget.

Umiddelbart har jeg svært ved at se, at sygeplejerskeuddannelsens ressortmæssige tilknyt-

ning enten til amterne eller til staten har betydning for løsningen af de rejste problemer, for nok er sygeplejerskolerne amtslige, men langt hen ad vejen er både skolerne og uddannelsen stillet, som om de er statslige, idet ansvaret for uddannelsen, herunder med hensyn til adgangskravene, er statens, og som konsekvens heraf indgår sygeplejerskeuddannelsen på lige fod med de øvrige videregående sundhedsuddannelser i Sundhedsuddannelsesrådets rådgivningsområde.

Sygeplejerskeuddannelsen deltager også på lige fod med de statslige uddannelser i den koordinerede tilmelding.

Og skolerne har adgang til med statslig finansiering at udbyde korte kurser og den nye merituddannelse for sundheds- og plejehjemsassistenter under Åben Uddannelse.

Jeg kan yderligere tilføje, at ved en ændring af lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser i 1994 blev det ultimative ansvar for dimensioneringen af såvel de grundlæggende sundhedsuddannelser som sygeplejerskeuddannelsen gjort statslig.

Og her er vi så ved SF's første hovedformål: en væsentlig udvidelse af uddannelseskapaciteten. I bemærkningerne til beslutningsforslaget anfører SF, at det er grotesk, at vi i en situation med mangel på færdiguddannede sygeplejersker hvert år afviser et betydeligt antal ansøgere til uddannelsen, ikke mindst i lyset af de kommende små årgange.

Her vil jeg understrege, at kapaciteten på sygeplejerskeuddannelsen gennem de seneste år allerede er forøget væsentligt, og at dette er sket gennem en regeringsaftale i 1994.

Fra 1993 til 1996 er kapaciteten således forøget fra 2.400 til 2.800 elever, og antallet af afviste har i samme periode været kraftigt faldende. Sidste år, i 1995, var der ganske vist et mindre fald i antallet af optagne, men samtidig var der altså et betydeligt antal ledige pladser ved en række sygeplejerskoler.

Det synes jeg er en vigtig oplysning, som jeg vil tro SF har overset eller glemt.

Efter min opfattelse er årsagen til mangelen på færdiguddannede sygeplejersker nemlig ikke et kapacitetsproblem for uddannelsen, men snarere det efterhånden ret velkendte problem, at den geografiske mobilitet for såvel færdiguddannede som studerende er meget lille, og det er jo også et velkendt problem på andre områder. Vi har før diskuteret problemet for jordemødrenes vedkommende, og i den seneste tid har også lægeområdet været i fokus.